

et eo baptizato spūs scūs testio
mū ei phibuit qd' eet dei fili q'
quādo m spē colūbe sup eū des
cendit. Spūs itaqz pphete xpo
testiomū phibet. qz oīa que ley
et pphete narrāt. de illo dicta
vident. Habet at hoc testimoi
ū ihū. nō hñ qui uboten9 ea que
de illo dicuntur credūt. qz fides
si nō habeat opēā mortua ē:
sed q' ea fide polleat que p di
lōnē opeatur. id ē qui fidem
quā habent opēib9 ornat. Sed
vbi oīs sūma fidei de xpo enū
ciata cōcluditur: ibi tandē hui9
pūritas libri debito fine t'me
tur. **Incipit lib' septimus.**

Sequitur. Et vidi
celū apertū: et ecce
equus albus. Celū
ut sepissime iā dictū
ē: ecclesia elcōzū m
telligitur. de q' scriptū ē. Celū
michi sedes ē. Et salomō dicit.
Aīa iusta sedes ē sapiēcie. Paul9
at cōfermat xpm eē dei virtutē
et dei sapiēciā. Qd' videlicet
celū clausum fuit: quādo nō pmit
tebātur apli et cetēi fideles libere
loqui. necdūqz pdicando puene
rāt ad oēs gentes. Clausū erat
hoc celū: quādo timore cogente
apli erāt positi m cōclāui ppter
metū. et sub silencio se tēgebāt:
quādo vēit dñs ianuās clausib.
et stetit m medio et dixit eis.
Vay vobis. Sed postq' ille ascen
dit ad celos aperuit hoc celum:
qz decima die sue ascensiois misit
eis spm scm. quo iflāmāti reperūt
loqui vāri9 linguis magnalia dei.
Et qui prius nō audebat xpm

confitei m sua lingua: postea
innumeā huc diuinitate linguarū
publice pdicabat. Per equū al
bū. corpus et aiām xpi intelligē
debem9: per sessorē autē equi.
diuinitatē verbi q' p'fidet sue hūā
nitati. Hunc autē equū tunc
diuinitas ascendit: quādo verbi
dei hūānā sibi carnē et aiām
suscipiendo vniuit. Sed cū a
liud sit equus aliud equester.
qz equus ē aiā. equester ē hō:
nō hoc m dñm cadit. m quo
nō sūt due p'sone. sed vna i
duab9 tamen substantijs. Sicut
ē hō ex aiā et carne constans
vni9 hō habet: ita ipē ex aiā
et carne constans et diuinitate.
vnus ē xpus. i vna eademqz
p'sona ex duab9 constans sub
stantijs. Bene at ipē equus
cui diuinitas verbi singulariter
p'fidet albus eē describit: qz
videlicet m hōie illo assumpto
nullig p'm obfuscatio muentur.
Vnde scriptū ē. Qui p'm
non fecit. nec dolus muentus
ē m ore ei9. Celo itaqz ap'to ē
quus albus et sessor aspiciatur:
qz ecclia pdicante. hūānitās
xpi. eiusqz diuinitas gentib9 ma
ifestatur. De cui9 diuinitate ad
huc subiūgitur. Et qui sedebat
sup eū. vocabat' fidelis et verus.
fidelis: qz qd' p'mittit. sine
dubio adimplebit. Verus:
qz ipē ē p'is veritas. qui nō me
titur aliqñ. Et cū iustitia iudi
cat: hoc vni9qz scdm opa sua
retribuit. Reg' ei alit' iudiciē
potest: q' m oībus iustus ē.

Unde qui eum attendunt misericorditer et fideles promissore. debent considerare quod verum et iustus est. ideoque nullum remittentem in punctum relinquit. nullum non conversum misericordia saluat. Et pugnat in suis elis. Dicit enim in punctum per se dyabolum. quoniam ad debellandas aereas potestates venit. demum vincit cotidie membra sua. Et cum fideles victores fiant. christi iuuatur auxilio. sine quo nihil facere possunt. Iudicat ergo ut res calcet. pugnat. quod in suis membris semper contra demonum vel priorum hominum aduersitates dimicat. Oculi autem eius ut flamma ignis. Oculi istius equitis. dona sunt spiritus sancti. Unde superius dictum est. quod videt agnum tamquam occisum iohannes. habentem cornua septem et oculos septem. qui sunt septem spiritus dei missi in orbem terrarum. Qui oculi bene ut flamma ignis dicunt. quod videlicet nos ad fidem illuminant. et ad dei amorem et promissum attendunt. Vel per oculos domini possumus intelligere diuina eloquia. que nos scilicet illuminant. et ad dei amorem attendunt. Unde psalmista dicit. Lucerna pedibus meis verbum tuum. et lumen semitis meis. Et preceptum domini lucidum illuminans oculos. Et in capite eius dyademata multa. Quia dominus multis elis victoriarum coronas tribuit. idcirco in capite suo multa dyademata habere dicitur. quibus multitudo sanctorum coronatur. Quia etiam caput omnium elis est. et membra eius elis. a quo accepit caput. ut

sit. ab ipso et membra coronantur. In multis autem victoriis ipse coronas victorie tribuit. sed tamen ut iam dictum est ipse in omnibus vincit. Aliud. Caput christi deus est. iuxta quod apostolus dicit. Verbum autem et pater cum spiritu sancto unus est deus. In capite ergo christi id est in deo patres sunt multa dyademata. quod omnia ad ipsum referuntur. ex quo secundum apostolum omnia esse probantur. Filius enim non a seipso sed a patre est. spiritus sanctus a patre et filio procedit. A quo ergo omnia. in ipso et dyademata multa. Omnes itaque elis in capite christi habent coronas. quod a patre post victoriam coronantur. Sed in hoc quod sequitur. Habens nomen scriptum. quod nemo nouit nisi ipse. ualde propleta dicitur questio. Quis filius scire aliquid potest. quod nesciat pater aut spiritus sanctus? Non omnino. quod quorum in seipso est substantia. inseparabilis est et scientia. ideoque quod sciat filius. sciat pater. sciat et spiritus sanctus. atque ideo cum filius aliquid scire dicit. omnis presens et intus scire docetur. et quod solus pater scire narratur. cum sua sapientia quod christus est. et suo suorum sapientie spiritu nosse probatur. et quidquid spiritus sanctus scire prohibetur. omnino cum patre et filio quorum spiritus est scire creditur. Nam et quod in euangelio dominus dicit. de die et illa nemo sciat nisi pater. non est ita intelligendum quod aliquid sciat pater quod nesciat filius. quod utique patris est sapientia. sed potius ita quod nescire filius dicit. nescientes homines reddere sciat et scire dicit. aliquid scientes homines facere. Unde et temptat uos dominus deus vestester. ut sciat id est ut scire vos faciat.

si diligenter eum an non. Cum er-
go interrogasset eum apostoli de die
iudicii et eis non ipsum die iudica-
uit: per hoc utique nescire ipsum
dicitur diem. quod eos nescientes red-
didit. Nam et ille ignorare potest
diem a quo omnis factus est dies:
nec potest esse aliquod tempus quod eum
lateat. per quem facta sunt omnia tem-
pora. Nomen itaque filii scilicet patris
a quo est gemitus: scilicet etiam spiritus
sanctus. qui ab utroque procedit. Sed
nihil horum nomen etiam homines non
sciunt. Nam in sequentibus idem iohannes
dicit. Vocabat nomen
eius uerbum dei. Et iterum. Habe-
bat et in uestimento et in femore suo
scriptum: rex regum et dominus dominan-
tium. Si ergo beatus iohannes no-
men eius sciunt: quod est quod dicit. ne-
mo nouit nomen eius nisi ipse.
Quid enim ipse alius non erat:
qui scire potuit nomen dei. Sed sub
audientem est nemo extraneus nouit
nomen eius: nisi ipse cum corpore suo.
scilicet quod est ecclesia. Non uidetur
quod eum in suis synagogis blasphem-
auerit: non hereticus. qui male de illo
sentiant. non pagani. qui in eum credere
nolunt. Pro utique falsi christiani no-
men eius sciunt. sicuti sciendum est.
qui fide quam habet operibus destru-
it: sed ipse hoc est christus cum ecclesia
quod in ipso illud scire meruit. scilicet
nomen suum. Talis est haec locutio:
qualis illa quod ipse alibi ait. Ne-
mo ascendit in celum. nisi qui
descendit de celo: filius hominis
qui est in celo. id est christus cum corpore
suo quod est ecclesia. Et uestitus est
intus ueste aspersa sanguine. uestis
sanguine repleta: caro intelligitur

repletois. passiois sanguine cru-
etata. De hac ueste psalmus. ex-
ponit personam angelorum ad ipsum dominum
loquens dicit. Quare rubrum
est indumentum tuum: et uestimenta
tua sicut calcamentum in torculari.
Quibus ipse respondit. Torcular
calcavi solus: et de gentibus non est
uir merum. Dicit etiam uestis domini
sanguine cruetata intelligitur ecclesia:
quod in sanctis martiribus proprio san-
guine est perfusa. Depe et in scriptu-
ris uestis domini ecclesia intelligitur.
Unde psalmista ex illius persona
dicit. Diuiserunt sibi uestimenta
mea: et super uestem meam miserunt
sortem. uestis quippe dei sunt omnes
electi: iuxta quod etiam a patre dicitur. Vi-
uo ego dicit dominus: quoniam hinc omnibus
uestis est. Et vocabatur nomen eius
uerbum dei: quod idem quod homo apparuit
in tempore passurus. in principio e-
rat deus et apud deum. Verbum
dei uocatur: quod per ipsum omnia deus
patris fecit. iuxta illud. Ipse dixit
et facta sunt. Si et dixit: utique per
uerbum dixit. per quod omnia fecit.
Unde iohannes idem in euangelio
suo ait. Omnia per ipsum facta sunt
et sine ipso factum est nihil. Nam et
per hoc uerbum deus pater se nunciat
uoluit mundo. De quo scriptum est.
Et uerbum caro factum est: et habitabit
in nobis. Cum et hoc esset uerbum inuisi-
bile in sua natura: factum est uisibile
per assumptionem carnis in matrem. Ex-
ercitus qui sunt in celo. sequebatur
eum in equis albis. Exercitus hic
multitudo intelligitur fidelium. Ce-
lum quoque ecclesia est: sicut sepius me
dictum est. Sic ergo dicitur exerci-
tus qui sunt in celo sequi ipsum cum

ipi evertuntur sunt celum: sicut di-
 citur in castris mire homines certame.
 cum ipsa castra sunt ipsi qui pugnant
 ad bellum. Recte autem evertuntur nu-
 cupant multitudines scorum. quia
 in hoc seculo dimittunt. et semper
 in certamine consistunt contra hostes.
 videlicet malignos spiritus vel per-
 ueros homines: sicut etiam contra in-
 iustitiam carnis. Equi autem albi quibus
 insident: corpora illorum munda
 ab omni peccato. Equus quippe est om-
 niuque spiritus anime corpus suum: quod vide-
 licet scit et ab illicitis continentiae
 se freno restringit. et rursus
 caritatis impulsu. in evertatione
 boni operis relaxat. Sequitur
 opum. quod imitantur eius munditiam
 et castitatem. mortificantes se cum
 vitiis et concupiscentiis: iuxta
 illud apostoli. Mortificate membra
 vestra que sunt super terram et cetera.
 Superius dictum est de virginibus:
 quod centum quadraginta milia
 sequuntur illum quousque ierit. Unde
 sciendum: quod sequuntur eum et alij
 hoc est martires. confessores. con-
 gant etiam boni: specialiter etiam vir-
 gines. Qui quod dicitur pro excellen-
 tior: tanto est utique numerus minor.
 Vestiti byssino mundo. hoc est
 innocentia castitatis et mundicie
 ornat. Ita etiam super dictum est quid
 sit byssinus: id est iustificationes
 scorum. Et de ore ipsius predebat
 gladius utraque parte acutus. Gla-
 dius sacra scriptura intelligitur:
 iuxta illud apostoli. Et gladius spiritus
 quod est verbum dei. De isto gladio
 ipse dominus in euangelio dicit. Pro-
 rem partem mitte: sed gladium. In-
 mit etiam gladio accipit madatur

carnes et membra a membris sepa-
 rantur: sic gladio ubi dei diuiditur
 bonum a malis. fideles ab infidelibus.
 Hinc etiam gladius in utroque testa-
 mento intelligitur: quod videlicet hinc
 peccata operis. illinc reseruat peccata cogi-
 tationis. De ore dei predebat: iuxta
 quod ipse dominus dicit. Non in solo pane
 vivit homo: sed in omni verbo quod predebat
 de ore dei. Iste autem gladio fideles
 vulnerant ad salutem suam: infideles
 vero et contemptores ad damnationem.
 Hinc et apostolus qui unus est ex hijs
 qui gladium ubi dei portabat dicit
 Alijs sumus odor vite in vita: alijs
 odor mortis in morte. Unde se-
 quitur. Ut in ipso percutiat gen-
 tes. Gentes in hoc loco non ut
 super malas gentes significant:
 sed bonas. propter hoc quod sequitur.
 Et ipse reget eas in virga ferrea.
 De hijs gentibus etiam per psal-
 mistam a patre dicitur. Postula a
 me: et dabo tibi gentes hereditatem
 tuam. Virga autem ferrea: potestas
 intelligitur inflexibilis et multata.
 In virga ferrea reget eos gen-
 tes: hoc est in regni fortitudine
 vel inflexibili iusticia. Hinc
 psalmista dicit ad ipsum. Virga
 recta est virga regni tui. Et quod
 exponedo quid esset hec virga
 subdit. Dilexisti iustitiam et odif-
 ti iniquitatem. Et ipse calcat
 torcular vim furoris ire dei omni-
 potentis: quod propter peccata humani
 generis. quibus promeruit iram
 dei. mortuus est propter nos. Nemo
 enim vivet: nisi ipse moreretur.
 Nisi enim peccasset primus homo:
 imolus mansisset. Sed quod dei
 precepta contempsit: statim iram

dei incurrit. et mortuus est.
Qua mortē p nobis miseror
dit filij dei suscipiens. in qua
calcutus ē calcauit. q̄ hāc a mor
tuis resurgens potenti virtute
depressit. **Vel per torcular**
possim⁹ intelligē tribulacōne
p̄ntis vite. **Calcat dn̄s torcular.**
hoc ē qui sūt in torculari: id oēs
electos quos purgat per hui⁹ vi
te angustias. **Hinc aplūs dicit.**
Per multas tribulacōnes oportet
nos intrare in regnū dei. **Et salo
mon.** Flagellat deus oēm filiū
quē recipit. **Sicut ē in torculari**
vne tunduntur. ut vno p̄mptu
aria repleant⁹. sic p̄mptu elcti
preffuarū afflictionib⁹ cōteruntur.
ut in celestib⁹ habitaculis reton
dant⁹. **Et q̄ patient elcti vitam**
dei sustinet que p̄ccatib⁹ debetur.
idcirco bene iā vna fūoris dei
vocant⁹. **Sustinet ēi uā dei p̄t**
p̄cā quib⁹ p̄mo homū ut dictū
est unū est deus. et efficiunt⁹
viniū. qd̄ in dñas apothecas re
condit⁹. **Vnaquāq̄ ut id ē oēs**
repleti cū similiter p̄miant⁹. foras
p̄iciunt⁹. et ab illorū societate se
pant⁹. **Bed elcti tandem viniū**
fūoris sunt: quousq̄ in torculari
vne tunduntur. et a vnaquē se
parent⁹. **At ubi in p̄mptuaria**
et̄na m̄uerit. desistūt eē viniū
fūoris: q̄ desmit calcaio torcu
laris. **Et habet in uestimēto et**
in femore suo scriptū: **rex regū**
et dñatōr. **Per uestimētū**
dn̄m sicut sup̄ dixim⁹ corpus illud
intelligitur. qd̄ ubi dei patris
aiā mediante suscepit in utero
virginis: per femur vero sp̄gna

tio carnis exprimitur. **Unde**
abrahā mittens serū suū ut
acciperet uxore filio suo de domo
p̄r̄s ei⁹: dixit ei. **Done ma**
nū tuā sub femore meo: et iura
michi per dñm cel̄i et terre. **P**
uidit em̄ dñm cel̄i ex suo femore
nasiturū per quē aduertit
serū. **Jacob quoq̄ dixit.** **No**
aufetur scriptū de iuda. et dux
de femore ei⁹: donec veniat
qui mittend⁹ ē. **In suo itaq̄**
uestimēto hoc ē in huāno corpe
et in femore. id ē in carnali
p̄p̄gnaōe: habet scriptū qd̄ sit
rex regū et dñs dñatōr. **Unde**
matheus generacōne illius per
reges describit: id ē per dauid
et eius posteros. **Cui⁹ dicta nū**
legim⁹. et ueānt ēū ex stirpe da
uid descendisse regē uerū cognos
cam⁹ et credim⁹: in dñm femore
credendo legim⁹. qd̄ ip̄e sit rex
regū. **Maxime ei p̄missiones**
de ei⁹ incarnacōne ad dauid fac
te sūt. e quib⁹ vna ē. **Cū dor**
meis cū p̄rbatūis: suscitabo
de semine tuo qd̄ egrediet⁹ de lūbis
tuis. et stabiliā regnū ei⁹ in sem
pitēnū. **Ip̄e erit m̄michi in filiū:**
et ego ero illi in p̄rem. **Reges**
isti quorū rex xp̄us ē: oēs sancti
sūt. qui se et alios bene regunt.
Quib⁹ petrus dicit. **Vos estis**
gen⁹ electū: regale sacerdotiū.
Ipi sūt etiā dñatores. qui dñā
tionē exertēt sup̄ subditos. ac
cepta p̄tate in petro ap̄lo tu
dn̄s ait. **Tibi dabo clauēs reg**
ni in celoꝝ. **Vel etiā per dñm uest**
timētū eccl̄ia intelligit⁹. quā xp̄us
fonte baptismatis abluit: et nō

dn̄s

habente maculā aut rugam desponsavit sibi. Per femur aut oēs intelligit xp̄iam q̄ ardētes i xp̄m facti sunt filij dei: iuxta illud iohānis. Quotq̄ aut crediderūt in eū: dedit eis p̄tatem filios dei fieri. In suo ergo uestimēto. et in suo femore. hoc ē i cordibz electōrū suorū habet scriptū. qd̄ sit rex regum et dñs dnāntiū. Et vidi aliū angelū stantē in sole. Angelus ut sepe dictū ē: xp̄us intelligitur de quo p̄pheta dicit. Vocabitur nomē ei⁹ magnū cōsiliū angel⁹. Alius aut dicit p̄t̄ alia quā ostendit visione. eo mō quo et superius dictū ē: q̄ aliū eē diam⁹ homē p̄iore locutionē ad nos factā p̄mutantē. Sol i sacro eloquio diuersas habet significaciones. Aliq̄n et significat ip̄m dñm. Vnde scriptū ē. Vobis timētibz nomē meū: oriatur sol iusticie. Aliq̄n tribulationē p̄secutionū. ut dñs dicit. de semibz que ceciderūt sup petrosā: q̄ oriente sole esmauerunt. Aliquando manifestā rem: ut illud qd̄ nathan ex p̄sona dñi dixit ad dauid. Tu fecisti abscondite: ego uēo faciam i oculis solis hui⁹ id ē in ap̄to. Qd̄ tūc impletū ē: quādo absolon vidētibz cūctis ingressus ē ad uxores p̄ris sui. Et psalmista in eodē sensu dicit. In sole posuit tabernaculū suū. Ac si dicit. Huānitatis assūpte sacramētū: in lumine manifestacionis ostendit. Ita ergo i hoc loco sol ostensionē manifeste visionis significat. In sole itaq̄ stat xp̄us id ē i manifesta

luce et fide p̄lozū: qm̄ gloria illi⁹ in toto orbe terrarū diffusa ē. Surrexit et a mortuis. p̄dicat⁹ ē ab ap̄stolis: creditur mō in toto mūdo. et in hac luce fidei stat. Et clamauit voce magna om̄ibz auibz que volabat per mediū celū. Aues similit̄ aliq̄n in bonā parte ponūt aliq̄n in malā: ideoq̄ p̄ lozū qualitate sūt accipiente. In malo q̄dem ponūtur: ut dñs dicit de iactis semibz que a volucribz cōmesta sūt. In bono aut: ut in euāgelio dicit. Simile ē regnū celozū grano synāpis: qd̄ m̄mū ē om̄ibz oleibz. Sed cū iā iactū fuerit in terrā: crescit et magna fit arbor: ita ut uolucres celi habitent in ramis ei⁹. Granū synāpis dñs ē ih̄s xp̄us. qui tempore sue passionis despicabilis et minor om̄ibz apparuit homibz q̄ nichil eēt: sed postq̄ surrexit a mortuis. factus ē arbor magna. ut i ramis ei⁹ hoc ē in doctrinis euāgelias aues celi habitent. id ē sancti requiescat. Qui idcirco aues celi appellatur. qm̄ m̄te celestia petūt: ut cū ap̄lo dicit possint. n̄ā cōuersacio i celis ē. Aues itaq̄ appellat sc̄os i celesti vita degētes. Que bene p̄ mediū celū volat dicitur: qm̄ nō terreis rebz inherēt. sed m̄te ut dictū ē celestia petūt. et ubiq̄ p̄dicando discurrūt. Hoc ē qd̄ dicit p̄ mediū celū: id ē per mediā eccl̄iā. De quibz ysaias dicit. Qui sūt igni qui ut nubes volat. et q̄ colūbe ad fenestras suas. Clamat autē angel⁹ auibz: id ē per interna m̄spiracone loquitur eis dicens.

Venite congregam ad cenā mag-
nā dei om̄ipotentis. **Q**uod p̄renā
m̄si cōiuiū intelligitur eterne
refectionis. **V**ocat ergo aues ad
cenā: id ē oēs sc̄os ad epulas reg-
m̄ venturi dicens. **V**enite ac-
cedendo: et bona faciendo. **C**ongre-
gam̄ ad cenā dei om̄ipotentis. id ē
ad cōmune cōiuiū et̄ne refectio-
nis: ut māduret̄s carnes regū
et carnes tribunozū. et carnes for-
cū. et carnes equozū. et sedēū
m̄ ip̄s̄. **H**oc ē qd̄ petro dixit.
Occide et mādura: id ē occide
m̄ hom̄ibz̄ infidelitate. et ī corp̄
tuū qd̄ ē eccl̄ia trāice. **P**er carnē
autē m̄ hoc loco. totus intelligit̄
homo. **A**liq̄n̄ ēi m̄ scriptūa per
aiām totus hō accipitur. ut illud.
Et videbit om̄is caro salutē dei.
Reḡ enī aut̄ aiē sine corp̄ibus
ingresse sūt m̄ egyptū. aut caro si-
ne aiābz̄ filiū dei vidē potest: sed
carnis vel aiē nō totus homo in-
telligitur. id ē a parte totū. **I**ta et
go et hic fit rū dicit̄. **E**t mādū-
ret̄s carnes regū et tribunozū.
Quo m̄ loco diuisē hōm̄ qualita-
tes ad xp̄m̄ cōuertentū cōprehe-
dūt̄. **S**unt quippe m̄ eccl̄ia re-
ges. sunt et tribum. id ē comites
et ceteri p̄ncipes nobilioes: sūt
fortes viri bellicosissimi ad xp̄m̄
cōuersi. **P**er equos at̄ h̄q̄ defig-
nāt̄. qui p̄uēs erant uoluptuo-
si et luxuria comquinati: de qu-
bz̄ p̄pheta dicit. **E**qui emissarū
facti sūt infamētes m̄ feminas.
Et ī psalms̄ ip̄e dñs̄ admonet
dicens. **N**olite fieri sicut equus
et mula: quibz̄ nō ē intelligēs.
Per fessores at̄ heresiarchas ī

telligē possum: qd̄ dū eloquozū
sciencia carnalibz̄ em̄net: q̄
sup̄ bruta aiāha insident. eisq̄
iure p̄tans ad qd̄libet fatuus ab-
utitur. **S**ed aliq̄n̄ tales sc̄i sua
doctrina ad fidē xp̄i cōuertunt.
et ad bonitātē eccl̄ie trahūt: sicq̄
q̄ martantes eos comedūt. **E**t
carnes om̄m̄ h̄bēozū. ac seruzū.
et pusillozū ac magnozū. **L**ibei
sūt. virgines carne. **S**erui at̄
cōiugio obligati: quibz̄ apl̄s̄
dicit. **C**ū serui ceteris p̄m̄. libei
fueris iusticie: id ē aliam fustis
a iusticia. **P**er pusillos intelli-
git̄ vulgus ignobile: et multatu-
do plebis. **P**er magnos vero:
philosophos et diuites huius seculi.
Ex h̄is om̄ibz̄ magnū illud cō-
iuiū tene ab exortu quidē sc̄e
eccl̄ie p̄atur. sed m̄ fine tempum
habūdancius p̄abitur: q̄n̄ non
solū gentiles. sed etiā iudei oc-
currēt. et ad xp̄m̄ cōuertentur.
Unde et ista specialit̄ ad illud
temp̄ referre possum. **A**ngel̄
itaq̄ m̄ sole helias et enoch̄ in-
telligūt: ī apta luce xp̄m̄ p̄dicā-
tes. **I**ncet enī p̄secutiones videli-
cet ab antip̄p̄o sustineat̄ illatas:
tamē cōstant et māfeste p̄dica-
būt xp̄m̄ dicentes om̄ibz̄ auibz̄.
id ē om̄ibz̄ sc̄is. socijs videlicet
p̄dicatoibz̄. **V**enite ad cenam
magnā dei om̄ipotentis: id ē
ad eccl̄ie cōuentū. et eter-nā om̄m̄
fidelū refectiōnē. **Q**ue cena
recte magna vocatur: q̄ vide-
licet et gentiles et iudei ad vitā
et̄nā p̄ordm̄ati tūt̄ credent. et
ad hāc cenā venient. ut comedāt
carnes regū et ceterozū: id ē ut

ex omibz codicibus et qlitanbz
 ad fide xpi couertantur. et i corpz
 suu qd e ecclia trauant. Et uidi
 bestia. et reges terre. et exeritq
 eoru congregatos ad faciendu plu
 u: cu illo qui sedebat i equo. et
 cu exeritq ei9. Bestia ut sup
 dictu e. aliqn dyabolu maloru
 pncipe: aliqn ued antixpm. a
 liqn totu corpus dyaboli signi
 ficat. In hoc loco bestia. dya
 bolus cu suo hoie assumpto mtel
 ligitur. Reges ued et exeritus
 eoru: ppositi cu subiectis eoru
 malis designatur. In facit
 bellu cont xpm et ei9 fideles:
 blasphemys et obprobrys. tribula
 lacombz et maculis pugnates.
 Et fuis ab ipso dm aductu. dya
 bolu cu suis mebris bellu certa
 mis cont eccliam merit: uali
 dius tamē in fine sceli pugnabit.
 qn diuino iudicio solutus. ppris
 uicibz effabitur: quado signis
 et maculis castra scoru pturbae
 msus fuerit. Tūc palter bestia.
 reges et exeritus eoru pugna
 bit cu xpo et ei9 exeritū: q
 vno uoto vnaqz uolūate repbi
 adūsus eccliam firmabūt. cum
 per dāpnatū hoie antiquus hos
 tis in scelari potēnaa se eriget.
 Tūc em vnam m crudelitate re
 pbi cu suo capite cont eccliam
 erigentur: nullūqz mebrū in quo
 cu a flu capitis uolūate in hac
 psecutioē distrepabit. Et app
 hēnsa e bestia p eo qd apphende
 tur: q pteitū tempz p futuro hic
 positū est. Et pseudo ppheta.
 et qui fecit signa corā ipso quibz
 seduxit eos qui acceperūt carac

terem bestie: et q adorauerūt y
 magine ei9. Bestia antixpus:
 pseudo ppheta. doctores xpi mtel
 ligitur. Que snt aute signa q
 pseudo ppheta fecit. q in vno
 multa mtelligitur: superius dic
 tu e mter que etiā igne fecit
 descende de celo. Corā bestia di
 cit. q vbiqz fuerūt xpi mīstri
 antixpi: ita ea facient q illi pla
 ce cognouerūt. q semper i con
 spū ill9 consistat. et ab eo uide
 ant. Et hys signis subiacet eos.
 qui acceperūt caractere bestie.
 hoc e qui in eū crediderūt. et qui
 adorauerūt ymaginē ei9: sicut
 uidei q cu gaudio et uenēatioē
 eius pstolant aduētū. que et sus
 cepturi sūt cu uenit. iuxta qd
 dñs eis dicit. Ego mqt uen in
 noie p̄ris mei et nō suscepistis
 me: alius ueniet in noie suo ip
 sū suscipietis. De quibz omibz
 satis sup dictū e: ideo hic breuiter
 reperitur. In duo. id e caput
 et corpus: uiu mssi sūt i stag
 nū ignis ardetis sulphuris. Hoc
 duplicat p̄ mtelligi. Vni etiā
 i stagnū ignis mittent: hñ quos
 xpus uenens ad iudiciū uiuos
 reppererit i carne. Qui paulu
 lū degustata morte. statū resurget:
 et dāpnabitur cu dyabolo et an
 gelis ei9. Qui et si momētaneā
 carnis morte gustauerit. tamq
 in ictu oculi resurget. nō mortuū
 sed uiuū appellatur. Vel certe ui
 uetes i stagnū ignis mittuntur:
 hñ qui scient malū opant. Et
 ut manifestius fiat: dicam9 sub
 exēplo. Verbi grā. Constituet
 duo hoies: vñ9 mortuus. et alter

uiuus. Si tetigit mortuū nō
sentit: si tetigit uiuū sentit.
Sepe ues in scriptura mortuū pro
nescientibus: uiuū pro scientibus po-
nuntur. Mortuū ita sunt pagani:
et qui nescientes et mortuū in infer-
nū descendunt. Unde scriptū ē.
Qui nō credit: iā iudicatus est.
Qui autē sūt qui fidē xpī habet:
sed dū eā opēibus destruit. uiuū
in infernū descendunt. q̄ scient
peccat. Et hī utiq; gr̄uus torque-
buntur. q̄ seruus qui scit uolūtate
dñi sui. et non facit digna: pla-
git uapulabit multis. Confide-
randū demq; ē: q̄ terribiliter
locus suppliciorū stagnū ignis et
sulphuris eē phibētur. Stagnū
salicet ppter densissimas tenebras:
quibus miseros dimergit. Ignis
ues: q̄ exurit. Sulphur: quia
quos dimergit simul et exurit.
et continuus fetoribus replet. Et
ceteri. id ē fideles qui ad xpī sūt
cōuersi: omni sūt gladio sedētis
sup equū q̄ predebat de ore ipsius.
Narrata reprobōrū dāpnatione.
uentur ad eos qui ad xpī con-
uē sūt: et gladio ubi dei inter-
empti. mortui sūt mūdo et pccō-
re uiuerēt. Et oēs aues: id est
oēs sūt satiati sūt de carmb; eo-
rū. Satietas eī elcōrū ē leticia
et gaudiū de pfectu fidelū. Ve-
rit q̄ ubi dei gladio quidā uigula-
tur ad salutē ut superius dictū ē.
quidā ues ad dāpnationē: possu-
m; hos mortuos q̄ omni sūt gladi-
o sedētis sup equū eos intelligē-
qui ante dñi aduentū scdm tran-
seūt ad infernū: et ex hīs letant²
aues hoc ē demones qui valde

gaudio replent². cū ad mētū
suos pducunt imitatores. Dicit
de eorū dāpnatione caput sane-
tate: quibus se auctores pbuerūt
ad errorem. Ite aues non uocant
ad mactationē tene occurrunt.
sed tamq; corui ac milui: ut si qd
a fidelibus aut mortuū aut in-
utile pietū fuit consumat.
Et si bone aues ex carmb; re-
pborū. id ē sūt pdicatores ex dāp-
nacione impiorū: q̄ uidelicet
tormentū impiorū aspicientes
de ereptione sua āplius letabūt.
satiati narratur: spegalit² est
intelligendū tamq; dicitur. Co-
mitne cōtemplationis dulcedine
mētibus saiant² elcā: quo reprobōrū
tormentā extēius conspiciūt. que
diuina mīa euaserūt. Hinc isa-
ias dicit. Et erūt usq; ad sacie-
tate uisionis omni carm. Quasi
eī dāpnatio reprobōrū abgē elcō-
rū: q̄ quo cruciatus eorū inde
smet aspiciūt. eo amplius diu-
ne cōtemplationis gaudijs pfru-
ūtur. De quo p psalmistā dicit².
Uidebūt iusti et timebūt: et
sup eū ridebūt. Quia eī volup-
tates mūdi tamq; aquā hausērūt.
mūdie ardoibus estuauerūt. ac
luxurie fetoribus tabernaculū cor-
poris sui sparserūt: digne in
stagnū ignis ardētis sulphuris
mitti cū illo phibent². que ad
hoc petianda mētore habue-
rūt. Et autē nō aut mittent²
sed missi sūt: scdm scripturē aut
toritate possunt. que solet pccō-
p futuō uti. ut ē illud. Foderūt
manus meas et pedes meos.
Preoccupata qdē narratione

quod adhuc futurum extremo tempore
positum est: certissime retinemus. **Ca. 11**
Et vidi alium angelum descen-
dente de celo. habente cla-
uem abyssi: et catenam magnam in
manu sua. **Q**uicquid reuertitur ad
superiora: id est ad ea que ante adue-
ntum christi secundum facta sunt. **I**n hac
enim prophetia non seruat ordo historie.
Angelus autem hic idem est qui et super-
ius dicitur dominus ihesus christus: qui a propheta
magnum consilium angelorum appellatur.
Quod quo descendit: quod ubique est?
Ipse enim per prophetam dicit. **C**elum
et terram ego impleo. **E**t quia
est celum et terra non est locus: des-
censio illius non est aliud quam assump-
tio humanitatis. **U**nde apostolus ait.
Qui cum in forma dei esset non ra-
pina arbitratu est esse se equalis deo:
sed semetipsum exinamuit in simi-
litudinem factus hominem et habi-
tu muetus ut homo humiliavit semet-
ipsum factus obediens usque ad mor-
tem: mortem autem crucis. **D**e celo
descendit: quod homo factus paulo
minus ab angelis minoraturus est.
Clausus autem abyssi discretio intel-
ligitur: quod deus omnipotens aliquando
reprobos seuire permittit contra ec-
clesiam quantum sat utiles et iterum
ne tantum nocerent quantum voluit.
aditum egrediendi et nocendi eis ad-
mittit. **A**byssus enim profunda et
tenebrosa significat corda im-
piorum hominum: et sicut ex clauis
aperitur ostium et iterum clauditur
sic dyaboli uel eius membra modo
seuire permittit. modo exire per-
hibentur. **P**er catenam uero in-
euertibilis dei potestas exprimitur:
que omnia contingit. omnia complectitur.

Quia habet in manu hoc est in
potestate ubi per quod omnia facta sunt:
per quam ipse virtutes et miracula
fecit. per quam etiam deus pater
omnia operatus est. **C**elestia. **T**errestria.
visibilia et invisibilia. **I**n hac
manu. id est in virtute uerbi sui
habet et unum discretio. quo
iuncta suo modo anime tempore:
et potestate inuicibilis. quia omnia
contingit atque complectitur. **E**t app-
hendit draconem. serpentem anti-
quum: qui est dyabolus et satanas.
Hoc quomodo sit factum: ipse mani-
festat qui dicit in euangelio.
Ubi fortis armatus custodit ar-
menum: in pace sunt ea que possidet.
Si autem fortior illo superuenies in-
terit eum: forte ligat. uniuersa eius
aufert. et spolia eius distribuit.
Ipse enim in carnis humilitate appa-
rens primum forte alligauit:
deinde eos qui fuerunt uasa re-
fecit uasa melle. **D**raco serpens
dyabolus et satanas: licet plura
sint nomina. unum tamen eundem
hostem significat. **Q**ui draco
appellatur propter nocendi malitiam.
serpens propter fallendi astutiam:
antiquus. propter iniqua et exera-
tata consilia. quibus ab inicio no-
ce non desinit. **D**icitur quoque dra-
bolus. id est deorsum fluens: quod co-
tidie de cordibus ruit fidelium.
Quia uero christo et ecclesie aduersaturus
satanas. id est contrarius appella-
tur. **E**t ligauit eum per annos mil-
le: et misit eum in abyssum. **N**ul-
lenarius numerus in scriptura
per perfectionem rei ponitur. **U**nde
est. **U**erbi quod mandauit in mille
generationes. **N**am et secundum scripturam

sapientia pfectus e: q constat
ex denario in se multiplicato. De
cies e dem: centu sunt. Que
ia figura no qdrata sed plana e.
Decies aute centu. mille. Qui
numerus i alitudine surgens:
solida figura reddit. Et ideo
hic numerus ppter sui pfectione
ome significat tempus hoc pns:
a dm scilicet passione usq ad fi
ne seculi. Et hic totu p parte
positu e. q mille am quatuilibet
tempus ecclie exprimit. id est
usq ad regnu antixpi. In hoc
tempe ligatus e dyabolus in a
byssu. id e in cordibz ifidelu
et hom perversu: ubi et latet
et regnat usq ad aduentu antixpi.
qn soluetur de suo carcere. et pce
det ad aptas blasphemias et per
secuciones. Sed miru e quomo
in abyssu mitti dicitur. cu ibi
ante eet: q videlicet iuxta qd
sepe superius dictu e eiectus a
fidelibz. atrociter cepit dnari in
suis. Et clausit. id e pntem e
grediendi illi miderit: ne alibi
gressus nequiae extendat. nisi
quo oculu et iustu dei iudiciu
pmittat. Et signavit sup illud.
id e sigillavit: ut ea ecia que sub
se habet lateant illu. In hoc a
dyabolus signatus e: q qui sint.
uel ex hys quos tenet. uel ex hys
quos amisit. qui ad elcoru nume
ru pntent: nec ipe dyabolus
nec mebra illu scire possint.
sed ille solus a quo inclusu tenet.
Aliqn ei ex hys qui ei ee videba
tur. subito ad elcoru numeru
inseut. aliqn vero ex hys q dm
u ei euaserat. ad eu que deserue

rat reuertitur. Habuit em
petru sub se quando negavit
xpm. et dauid quando aduicem
ppetruit simul et homicidiu:
sed signu positu fuit sup illu
q pnde non potuit. qd vtruzq
per pntena ad vita reuersus
eet. et dei miam consecuturus.
Quia itaq nescit qui pnteat
ad illu qui ad xpm: idcirco ena
ea que sub ipso sunt. quasi sub
signaculo reclusa custodiuntur:
ac per hoc agitur. ut nec ille q
sint ei ad plenu cognoscat. nec
nos qui sumus xpi scire ualeamus.
Veru in hoc qd sequit. ut no
seducat amplius gentes. donec
consumetur mille am: grauis
ad soluedu oritur questio. Si e
ille idcirco ligatus e ne seducat
amplius gentes: quomo cotidie
cont tot hoies pugnat. quos et
seducat. du ad vicia rueri facit.
Sed sciendu. q nuc gentes in
xpm credetes. et si ad tempus
videt seduce: non tamen seducat
ut etnalit peant hys q in dei
pdestinacoe sut saluadi: et
ideo a toto pars mtelligenda e.
que scilicet no pt seduca. Iste
ei sut gentes: de quibz ad eu
pat dicit. Postula a me et da
bo tibi gentes. Post hec id e
post mille anos. ut a toto fiat
sup partem mtelligam. qm
de mille am adhuc restat tres
am et dimidius: oportet eu sol
ui modico tempe id e per tres
anos. Sed nec tuc seduce poterit
eos qui ad vita sut pdestinati:
sed eos quos ante q soluentur se
ductos tenebat. Quia sicut nuc

alligatus a lesione fidelium colli-
 betur: sic etiam tunc solutus a se-
 ductione illorum virtutis potentia
 deprimetur. Et mille quidem an-
 ni quantum ad electos pertinet: omne
 tempus istius vite significat usque
 ad finem seculi. post autem ad repro-
 bos usque ad aduentum antyppi.
 Tunc ille qui exiit seducere: quod copia-
 tioe illius seductionis ista que nunc
 agitur seductio esse denegatur.
 Quod si quis inquit. cur deus quem
 semel alligavit. solum modico tem-
 pore uoluit: si a me queritur.
 dicit beatus abrosius cito respon-
 deo: et ut dei virtus et dyaboli
 infirmitas manifestet. Virtus
 dei in hoc: quod sancta etiam in fla-
 gella et tribulationum angustias
 constant in fide perseuerant. In-
 firmitas autem dyaboli in hoc: quod
 etiam a puellis et infantibus vincit-
 tur. Si autem nunc soluetur: nunquam
 apparet eius maligna atque cau-
 delus potentia. nunquam etiam proba-
 retur sancti generum fidelissima
 patientia. Soluetur enim modico
 tempore et totis viribus seuiet con-
 trectos: ut in illis et dei poten-
 tia tota fiat: qui non poterunt
 vinci tanto cum impetu: et ille
 sua infirmitate et propria impo-
 tentia erubescat. tamquam ei dica-
 tur a deo exprobrantis voce. Vi-
 de quod infirmus sis qui a puellis
 vincitur. Et vidi sedes et sede-
 rit super eas. et iudicium datum est illis.
 Chronus grece: latine dicitur sedes.
 Per sedes vero generalis ecclesia
 exprimitur: per sessores autem
 sancta intelligitur predicatores. id est
 vniuersi apostoli. et omnes qui perfecta vita

illorum sunt imitati. Nam de hinc se-
 dibus psalmista dicit. Illuc sede-
 runt sedes. Ipsi enim sunt sedes: quia
 in eorum cordibus deus sedet. et ipsi
 sedebunt in iudicio: quia aliorum facta
 iudicabit. Et ipsi cum domino ven-
 tui sunt ad iudicium: iuxta quod eis
 ipse dicit. Sedebitis super sedes
 vniuersi iudicantes duodecim tribus israel.
 Iam nunc etiam sedent et iudicant
 quia potestate in petro apostolo acceperunt.
 cui dictum est vna cum ceteris. Quod
 cum ligaueris super terram: erit liga-
 tum et in celis etc. Datum est eis iu-
 dicium: id est potestas ligandi atque
 soluedi. Queritur autem quare su-
 perius singulariter vna ponit se-
 dem dicens. Ecce sedes posita
 erat in celis et hic pluraliter sedes
 enunciantur. Non autem hoc pertinet
 ad illud generale iudicium: sed ad
 prius tempus quo iudicantur boni
 et mali. Et animas decollato-
 rum subauditur vidi. Per animas vero
 decollatorum plenitudo intelligitur
 omnium sanctorum: siue saluetur quod spiritualiter
 in animo sunt mortui. siue corpora-
 liter per domino iugulati. per ingen-
 tis martirij gloriam. Propter tes-
 timonium ihesu et propter verbum dei. Hac
 est sola causa interfecti sunt: quia con-
 fitebatur christum deum et hominem.
 et quia nolebat adorare dyabolum.
 Ihesus quippe proprium nomen est hominis
 assumpti. et interpretatur salua-
 tor: eo quod saluum faciat populum
 suum a peccatis eorum. Verbum autem
 dei diuinitas intelligitur filij dei:
 in quo equalis est patri. Propter testimo-
 nium ergo ihesu et propter verbum dei:
 id est propter fidem humanitatis et di-
 uinitatis eius interfecti sunt. Tunc

autē decollatorū aīe specialit̄ vīse
dicūt: cū nō hñ solūmō cū xp̄o
sint regnatūi. **¶** Mirū ppter
excellētiore dignitatis gradū.
¶ Erūt q̄ppe virgines ibi. cōiugati
et ceteri: sed maiore gloriā habe
būt hñ qui martiriū p xp̄i noīe
sunt p̄essi. De quibz adhuc sub
dit. **¶** Et qui nō adorauerūt bes
tia neq̄ ymaginē eiꝯ. idē antyp̄m.
nec acceperūt caractere eiꝯ in
frontibz suis. idē in fide sicut
iudei faciūt: nec ī māibz. idē
in ope sicut faciūt nō solū pa
gam qui opa dyaboli p̄petrant.
sed etiā falsi xp̄iam qui fidē quā
habet. opēibz destruit: de quibz
satis sup̄ dictū ē. **¶** Possimus
et ymaginē bestie accepe oē cor
pus dyaboli: idē oēs reprobos
qui illū imitant. **¶** Quā ymagi
nē iusti nō adorāt: q̄ in nullo
reprobos imitant. **¶** Neq̄ ei bestia
adorāt. neq̄ caractem illiꝯ ī fron
te aut ī manu sua accipiūt: q̄
nec iudeorū antyp̄m cōspectā
cū p̄fidia. nec hereticorū dogma
ac gentiū sequūtur errore. **¶** Un
de aplūs admonet dicens. **¶** No
lite iugū ducē cū infidelibus.
¶ Nō ei adorāt ymaginē bestie.
idē nō imitant simulacōnē re
pborū: qui fidei cōfessionē ore
p̄ferūt. sed infidelit̄ viuūt. **¶** Et
vixerūt et regnauerūt cū xp̄o
mille ānis. **¶** Sā et ī p̄nti vita
regnat cū xp̄o: et in futūa reg
nabūt. **¶** Ideoq̄ p̄ millenāium
numerū. et p̄ntē vitā et fu
turā intelligimꝯ: q̄ regnū sc̄o
rū in die iudicij nō terminabūt.
sed augmētū accipiet. **¶** Jam ei

regnat per fidem et etiā ī illis
qui cotidie ab hac vita trāseunt
p̄ aptam specia: sed tūc āplūs
regnabūt. quādo simul ī reg
nū introducūt: et eīt deus oīa
in omibz. **¶** Unde et idē iohānes
ī epla sua dicit. **¶** Karissimū nūc
filij dei sumꝯ: et nondū appa
ruit qd̄ erimꝯ. **¶** Damꝯ autē q̄
cū apparuerit. similes ei erimꝯ:
qm̄ videbimꝯ eū sicut ē. **¶** Et
ceteri mortuorū nō vixerūt: do
nec consumētur mille ām. **¶** Si
cut sup̄ sc̄a intelligūt q̄ semp
cū xp̄o sūt regnatūi: ita et
hic reprobī qui nūq̄ sūt victuri.
¶ Ideo em̄ dicit et ceteri: q̄ et sc̄a
moriūtur in p̄nti vita. **¶** Nota qd̄
paulꝯ dicit. **¶** Mortificate mēbra
v̄rā que sūt sup̄ terrā. **¶** Et
iterū. **¶** Mortui estis: et vita v̄rā
abscondita ē cū xp̄o in deo. **¶** Ita
itaq̄ moriūtur peccato: atq̄ ideo
met̄nū viuēt cū xp̄o. **¶** Ceteri
at mortuorū qui in aīa per pec
catū sūt mortui nō vixerūt:
idē nō viuēt. **¶** Quia et hic nō
viuūt per fidē et opationem:
illuc non viuēt per resurrectio
nē. **¶** Tales utiq̄ et hic viuēt
mortui sūt in aīa. et cotidie etiā
ad mortē trāseūt. quādo ab hac
vita migrantes in inferno dāp
nātur: et in futūo morientur.
quādo non ad hoc resurgent
ut postea viuāt: sed ut acceptis
corpōibz. iterū ad mortē trāseāt
sempitnā. **¶** Et iā nō sūt victuri.
donec cōsumētur mille ām.
idē per oīa futūa tempora: ita
illi in seī mortui erūt. et nūq̄
a vita sep̄ati viuē poterūt. **¶** Mor

tuu quippe erant ante: sed in die
 iudicii mors illorum non accipiet
 terminum sed augmentum: quod videlicet
 in toto isto tempore quo voluntur
 mille annis noluerunt audire vocem
 filii dei ut viverent. **H**as mortes
 duas dominus in euangelio manifestat.
De prima est: quod sancti in anima post
 peccatum surgunt ad vitam: dicit. **V**e
 nit hora et nunc est: quando mor-
 tui audient vocem filii dei: et qui
 audierint uiuent. **D**e illa autem
 tunc omnes qui in monumentis sunt
 audient vocem filii dei. **E**t pre-
 dent qui bona fecerunt in resur-
 rectione vite. **Q**uia ergo repro-
 bi hic id est in prima resurrectione
 a morte peccati nolunt redire
 ad vitam: profecto in secunda resur-
 rectione que carnis est ad mortem
 secundam cum ipsa carne transibunt.
Sicque etiam de vita iusticie transibunt
 ad vitam beatitudinis: per resur-
 rectionem carnis. **H**ec est resurrectio
 prima. **N**equaque dicitur prima:
 nisi esset et secunda. **P**rima ergo
 resurrectio est que fit in anima quod
 est ab infidelitate ad fidem redire:
 a vitiis ad virtutes resurgere. **S**e-
 cunda autem erit in die iudicii: quando
 resurgent cum corporibus eternam
 victuram. **S**icut enim sunt due mortes
 vna scilicet anime altera corporis: sic
 sunt et due resurrectiones vna
 que hic fit in anima sicut diximus
 altera que in futuro expectatur in
 corpore. **D**e hac quippe resurrectione
 que in peccato fit per baptismum
 apostolus fidelibus dicit. **I**n resurrectione
 istis cum christo que sursum sunt sapite.

Beatus id est felix et sanus qui habet
 partem in resurrectione prima:
 id est qui hic resurgit in anima. **F**e-
 lix est enim qui dum adhuc uiuit in
 corpore a morte anime resurgit: quod dum
 carnis resurrectio aduenit in
 eterna leticia uiuet. **I**lle est post
 in carne felix resurget: qui in hac
 vita a mentis sue morte resurrex-
 it. **E**t in his secunda mors non habet
 potestatem: sicut scilicet habet in
 reprobis de quibus sanus super dictum est.
Ceteri mortuorum non operentur. **E**t
Quia est hic prius a morte anime
 resurgere studuerunt: in his secunda
 mors hoc est dampnatio perpetua non
 habet potestatem. **U**t est supra dictum
 est sicut sunt due mortes resur-
 rectiones similiter et due mortes.
Sed erunt sacerdotes dei patris
 et christi eius id est filii et regnabunt
 cum illo mille annis. **H**ec verba non
 ad solos pertinet episcopos ad pres-
 biteros sed ad omnes fideles quicunque
 scilicet sunt membra uel regis et
 pontificis christi: quibus petrus apostolus
 dicit. **V**os estis genus electum:
 regale sacerdotium. **R**eges quippe
 sunt: quod et in se et in subditis mo-
 tus carnalium cogitationum bene re-
 gunt. **S**acerdotes: quod seipos mor-
 tificat ut hostia uiua fiant. **D**e
 quibus per prophetam dicit. **I**sti sunt
 filii sadoch: qui accedunt de filiis
 leui ad dominum ut ministrant ei. **S**unt
 itaque sacerdotes et reges in peccato
 verumptamen sacerdotum et regnum
 illorum in die iudicii non accipiet
 terminum sed augmentum: quoniam et semet-
 ipsos totos deo offeret et super omnia
 regna constituet. **Q**uo contra reprobi
 qui hic mercedem suam recipiunt: omni

bus rebus exspoliabuntur. In mille
autē annis quibus regnabunt aut christo:
omne tempus futurum intelligitur.
sicut super dictum est. Neque et unquam
a gloria illius regni secundum quod here-
tica voluerunt separabuntur: sed semper
aut christo regnabunt. iuxta quod dominus
dicit. Ibi sunt huius in vita eterna.
Et cum consummati fuerint mille anni:
soluetur satanas de carcere suo. Rursum
redit ad describenda tempora anti-
christi. Consummatos autem mille annos
dicit: a toto parte comprehendens.
Hic et soluetur: ut supersinit annos
tres et menses sex. Super et mille
annos a domino aduentu intelliguntur usque
ad finem seculi: hic autem usque ad regnum
anti christi. quoniam ille soluetur de suo
carcere. hoc est de reproborum cordibus
in quibus modo ligatus est: ne tantum
sequatur quantum vult. Vel de carcere
soluetur: quod de puritate perfidie iu-
deorum nascetur. iuxta illud.
Fiat dan coluber in via etc.
Et exibit ad aptas scilicet blas-
phemas et persecutiones. Et se-
ducat gentes multas: que sunt super
quatuor angulos terre. gog et ma-
gog. De his gentibus varie quidam
loquuntur. estimantes eas esse gen-
tes aquilonares. id est getas. et
massagetas: que sanquam insulam
inhabitantes. Sed si has tantummodo
duas gentes dyabolus seducturus
esset: nequaquam diceretur ad hoc venire
ut seducat multas gentes que sunt
super quatuor partes terre. cum hec ge-
tes non quatuor sed una tantummodo
parte mundi inhabitent. Dicunt etiam
alii has gentes ab alexandro magno
in partibus macedonie conclusas:
ubi et intantum sunt multiplicata.

ut viginti quatuor regna desereret
didissent. Sed neque iste etiam siue
tunc esset omnes mundi partes tenere pos-
sent: ideoque hec sententia humana
est non diuina. Nam in his duabus
gentibus omnis multitudo intelli-
gitur reproborum. qui super quatuor
partes terre sunt: id est super orientem.
occidentem. aquilonem. et meridiem.
Quo in loco ostenditur et fides
scripturarum in omnibus mundi partibus
mouenda ante finem seculi: iuxta
quod dominus dicit. Oportet evan-
gelium predicari in toto mundo: et
tunc veniet finis et numerus situs
imporum. simul per omnes mundi
partes sententia. Quia et ubique e-
runt fideles: idcirco ubique eos in-
sequetur infideles. Hoc quippe
intendit tertium. magog de tecto:
quod tale est quod dicitur. Domus pre-
dens de domo. Per tectum itaque
intelliguntur corda reproborum. in
quibus modo latet dyabolus: iuxta
quod superius legitur. in abyssu eius
esse conclusum. Dyabolus autem est de
tecto: tamquam scilicet de reproborum
cordibus progrediens. Ipe ergo est
modo in tecto: et tunc progreditur
de tecto. Tertius est etiam modo dyabolus
in illis. sed temporibus anti christi exi-
bit de tecto quod discopertus: quod quod
nunc facit occulte. tunc faciet mani-
feste. Vel certe ipse gentes sunt
tectum. quod in ipso modo tegitur et
concluditur dyabolus: et ipse de tecto
erit. quando in apta persecutione
preparent. Exibit ergo in apta
persecutione: ut seducat gog et
magog. id est omnia membra sua.
Seductio autem hec erit: que matabit
omnes reprobos ut bellent contra christum.

Et congregabit eos in preliū.
 Non in vni locū. sed in vni
 consensū. et vna mala volūta
 tem: per quā oēs eos faciet cō
 cordes. Quorū numerus est.
 sicut arena maris. Legimus i
 genesi qd dicit deus abraham.
Multiplicabo semē tuū sicut
 stellas celi. et sicut harenā que
 ē in litore maris. **U**bi i stellas
 intelligūt. Itā in harena maris
 oēs reipi sterile et infructuosi.
Et ascenderūt subaudiis dyabo
 lus. et mēbra illi gog et magog
 sup latitudinē terre. **H**ic demō
 stratur ecclia scōrū in toto orbe
 dilatanda: iuxta qd dñs i ewā
 gelio ait. **O**portebat inquit
 pati xp̄m et resurgere a mortuis:
 et pdicari in nomine eius. pēnitentiā
 et remissionē peccatorū in omnes
 gentes. **E**t iterū. **P**redicabūt
 hoc ewangelium i toto orbe: et
 tūc ueniet cōsumatio. **D**icit
 ergo ubiq̄ erit ecclia ita et ubiq̄
 erit psecutio: et in nullo loco erit
 sc̄is. que nō psequet̄ impius.
Et circuerūt castra scōrum.
Sancti appellantur castra: quia
 semp dimicat̄ cont̄ dyabolū.
 et mēbra eius. **S**ic eī dicitur
 ascenderūt sup latitudinē terre:
 et inxerūt castra scōrū. **A**c si
 dicitur. **P**er omnē terrē habi
 tationē elcōrū eccliam pressu
 ris artauerūt. **B**ene autē dicit
 ascenderūt: cont̄ elcōs uidelicet
 tumētes et caput suū intan
 tes. qui dicit. **A**stendā sup alti
 tudinē nubiu: et ero similis al
 tissimo. **E**t hic quidē sup altitu
 dinē nubiu. illi uēo sup latitudi

nē terre ascendūt: q̄ uidelicet
 caput specialit̄ cont̄ deū. mēbra
 vero generalit̄ cont̄ elcōs eleuā
 tur. **E**t ciuitatē dilectā. **I**psa
 ecclia ē ciuitas a deo dilecta: de
 q̄ dñs dicit. **N**ō p̄t ciuitas abscō
 di supra montē posita. **E**t psal
 mista. **G**loriosa dicta sūt de te
 ciuitas dei. **E**t descendit ignis
 a deo de celo: et deuorauit eos.
Per ignē repentinū mteitū
 antyppi: uel mēbrozū illius. in
 telligē debem̄. **U**nde paulg
 dicit. **Q**uē dñs ih̄s interficiet
 spū oris sui. **E**t in ewangelio
 ip̄e dñs. **C**ū dixerit p̄p̄ et se
 ciuitas. tūc repentin̄ eis supuei
 et mteitū. **S**icut eī nūc iste mā
 dus plēn̄ ē homibz: sic erit in
 aduentu filij hoīs. **D**icq̄ cū repe
 te dñs uenerit ad iudiciū q̄ ignis.
 id ē sententia dāpnatōis subito
 descendet de celo et deuorabit i
 pios: nō solū in corpe. sed etiā
 in aīa. **U**nde dñs in ewangelio
 dicit. **S**icut fuit in diebus noe:
 sic erit i aduentu filij hoīs. **A**ut
 sup legim̄ de sc̄is pdicatoribus
 qd ignis euenit de ore illorū: de
 uorauit inimicos illorū eorū.
Et eī a deo ignis de celo descen
 dit. cū ex diuini uerbi pdicatione
 reprobis liuor muidie accrescit:
 sicut ip̄a pdicatio que iustis est
 uita. reprobis ē dāpnatio ppetu
 a. **U**nde paulg. **A**liis sumus
 odor mortis in mortē: aliis o
 dor uite in uitā. **E**t dyabolus
 qui seducebat illos. siue p̄ se. siue
 p mēbra sua. miss̄ ē in stag
 nū ignis et sulphuris: ubi et
 bestia. id ē antyppus. et pseudo

phete. **P**retitū tempus postū
ē hīc p futuro: missū ē scilicet
p eo qd ē mittetur. **P**er stagnū
ved ignis in quo missū ē dyabolū
p funditas intelligitur infernū
in quo impij cū capite suo dāpnā
ti. in ppetuis tenebris obuolūcti
qm licet sit ibi ignis nō erit ad
lucendū. sed ad mīserōrū corpa
concremadū. **C**orpa eī reprobōrū
erūt fomentū ignis. idōq; et
ipē ignis erit mdeficiens: q; erūt
et corpa immozilia quib; semp
attendetur. **S**ulphur autē et
ignē attendit. et fetore generat:
q; sicut dictū ē et ignis ibi erit
ppetuus. et fetor intolēabilis.
Unde sequitur. **E**t cruciabūt
die ac nocte in scēla scēlorū. **C**ū
in inferno semp tenebre sūt.
uēta illud. **M**utilem seruum
pitate in tenebras extēiores: qd
ē qd hīc dicitur. cruciabūt die
ac nocte. **P**ed sciendū q; non
p uarietudine diei ac noctis. hīc
dies aut nox ponūtur: sed p
mutabilitatē penarū talōis scilicet
et frigidōis. **Q**uo contē desās
dicitur: q; iā tempus non est. id
ē nulla mutabilitas. **Q**uōd expo
nens paulū dicit. **O**mēs quidē
resurgem; sed nō oēs imutabi
mur. **A**pod elcōs ē nullū rei
erit uarietudo: sed sicut erunt
imoziles corpe sic erūt et mōmū
tabiles mētē. **R**eprobi autē licet
sūt immoziles corpe. tamē corrup
tionē sustinebūt: q; a uermib;
comedetur. et mutabilitatē am
m patient: semp; deficient.
et nūq; ad defectū pueniēt. **H**ec
itaq; mutabilitas penarū hīc ex

primatur per diem et noctem.
Alit. **D**iem possum; referre ad
gloriā iustōrū: noctē ad penā
reprobōrū. **I**lli ergo qui in infer
no erūt. die et nocte cruciabūt:
recordantes bonorū iustōrū. et
malorū suorū. **E**t uidi thronū
magnū et candidū. **T**hronus
ecclia ē: cui xpūs singulariter et
generāliter p̄sident. **M**agnus di
citur. q; ecclia ex multitudme
ppli constat: et p mūdi ptes di
latatur. **C**andidus: q; fonte bap
tismatis ab om̄i abluūt macula
crim̄is. **E**t sedente sup eum.
subaudit; uidi. **P**er quē dñs
ihūs intelligitur: q; habitat in
cordib; fidelū. uēta illud. **I**n
habitabo in illis: et mē eos am
bulabo. **A**uq; conspiciat fugit ter
ra et celū. **H**oc ē qd dñs dicit.
Celū et terra trāsbūt: uerba at
mea nō trāsbūt. **T**ransbūt ce
lū et terrā nō ut eē desmāt. sed
mutabūt: uēta qd paulū dicit.
Pretitū signū hui; mūdi. **E**rit
ā tūc celū nouū et terra noua.
Fugient quippe ab aspectu iudias.
ab ea specie quā nūc habent: et
ostendent pulchritudmē quā nūc
celant. **U**nde et in hac eadem
apocalypsi dicit. **U**idi celū no
uū et terrā nouā. **P**rimū em̄
celū et prima terra abyt. **I**gnis
conuabit; dñm aduētū. **Q**ui tā
tū spaciū aeris occupabit: quātū
occupauit aq; diluuij: qn̄ qndecā
cubitū fuit sup omnes montes
qui erunt sub uniuerso celo. **I**n
hēc at sciendū: q; quidā manus
caute diuinā scripturā conside
rātes: prius dixerūt celū et trā

transire per igne. qm iudiciu fieri
 Quidā uerō affirmat prius futu-
 ram resurrectionē: deinde celū
 et terre inuouationē. Sed et
 hos et illos magis cauta con-
 spectio fefellit. Sed paulus
 manifestat qui dicit. Dies dñi
 declarabit: q̄ in igne reuela-
 bitur. Et psalmista. Ignis
 in conspectu eius ardebit: et in
 circuitu eius tempestas ualida.
 Simul ē dñs ueniet ad iudiciū.
 et mortui resurgent. et demē-
 ta igne soluentur: atq; omnia deo
 iudicante per igne. cū aduſai-
 os ignis inuoluet et in infer-
 nū demerſerit. atq; eos ad reg-
 nū p̄miserit: tūc celū et terra
 noua parebūt. Sed nos quoq;
 exemplo colligim⁹: qui hic in
 aliu dieſu reuolutionib⁹ uer-
 nū temp⁹ habundantiā solis
 lumē superius splendescere
 uaietate florū interius candes-
 cere uidem⁹. Hinc et dñs
 in ewangelio regnū celozū es-
 tati cōparat. Et locus pristi-
 ne subaudi⁹ uisionis: non ē
 mulentis ab eis. Ac si diceret.
 figura p̄teit: natia p̄manet.
 Hinc paul⁹ dicit. P̄teit
 figura hui⁹ mudi. Possimus
 et per celū intelligē aīas scōzū:
 per terrā uerō corpa illozū. Que
 tūc nō solū in corruptionē cor-
 pois. uerū etiā in cōmutabili-
 tatē in eis recepturi sūt: qm
 ab ea specie qm nūc habet tā
 q̄ terram et celū trāseūtes. in
 pulchriore statū cōmutabūt.
 Et locus pristine corruptionis
 et mutabilitatis nō inuēietur

in eis. Si ē iam nō ipi sunt
 sed alij: dñ a uetustate prius
 corruptionis in nouitate trāseū-
 tēde regenerationis. Et uidi
 mortuos magnos et pusillos.
 stantes in conspectu throni. Mag-
 ni sūt de quib⁹ dñs dicit. Qui
 fuerit et doctus: hic magnus
 uocabit⁹ in regno celozū. Pu-
 silli: qui simplicitate uite seruāt.
 nec aliozā misteria cape suffici-
 ūt. Omēs ē hic generalit̄ cō-
 prehendūt: quicūq; in iudiciū
 sunt uenturi in gloriā. Vel
 magnos et pusillos possum⁹
 intelligē reges et p̄ncipes hui⁹
 seculi cū suis sibi subiectis. In
 ei oēs et iusti saluet et p̄fectio-
 res cū simplicib⁹: et p̄ncipes
 hui⁹ seculi cū suis sibi subiectis.
 stabūt in die iudicij. Illi quidē
 ut remunerētur: isti uerō ut
 dāpnent⁹. Et libri aperti sūt
 et alius liber apertus ē q̄ ē uite.
 Libri aperti. duo sūt testamēta.
 que in iudicio aperient⁹: qm
 singuli elcōzū manifeste uidebūt.
 qd̄ ex hys cōpleuerit. uel quid
 p̄termisserit. Alius at̄ liber qui
 est uite: dñm ih̄m xpm sig-
 nificat. qui uitā suis fidelib⁹
 tribuit. In illo ē libro hoc ē
 duo testamēta aperient⁹: q̄ in
 illo oēs actiones iusti confidea-
 būt. Vel libri aperti opa ius-
 tozū significāt: que in iudicio
 omib⁹ manifestabūt. Nūc
 ēi abscondita sūt iustozū opa:
 q̄ huanū uitā cupientes fauo-
 re. omē opus suū in abscondito
 faciūt: tūc at̄ manifesta luce re-
 uelabūtur. Unde ap̄lus. De

met dñs. et illuabit abscondi-
ta tenebrarū et manifestabit cō-
silia cordiū: et tūc laus eī vni-
cuiq; a deo. **Vel** libri etiā intel-
liguntur consuetudine. que singu-
lis inuicē manifestabūt: q; qd
quid vnus cogitabit. ab altero
facile intelligetur. **Et** iudicati
sūt mortui. ex hys q; scripta erūt
in libris scdm opa iporū: id est
ex vtroq; testamento iudicati sūt
scdm qd ex hys fecerūt. aut nō
fecerūt. **Vel** etiā ex cōparatione
operū scōrū. iudicabūtur repbi-
qui q; in expansione librorum
legūt bonū. qd agē noluerūt:
considerātes vitā iustorū. quorū
cōparatiōe dāpnātur. **Qua** ppter
expedit illis: ut in pñiū vita ac-
tus eorū considerēt. et detelores
vsus cōuersiōe immutēt. **Qui**
ēi plenissime intelligē appetit
q; hō ē: debet mīmū tales con-
spicē q; nō ē. in bonorū for-
ma meratur. pto ipē deserto bo-
no deformis ē. **Et** dedit mare
mortuos suos. qui in eo erant.
Hoc prius fiet qm libri apūnt:
ut ex hys mortui iudicent scdm
opa iporū. **Quātū** ad litteram
p̄tinet: mare. flumīa. et omnia
stagna suos qui in eis tenentur
mortuos dabit. **Cui** autē dabitur
in si vite? **Tūc** ēi oēs resur-
recturi sūt quacūq; morte pemp-
ti fuerit: et quibuscūq; locis ab-
sconditi. **Alius** at mare. id ē
hic mūdus in fluctuatiōe positus
dabit suos mortuos: generalit̄
saluet bonos et malos pducens
iuxta qd ap̄lūs dicit. **Omēs** ēi
resurgem. **Vel** mortuos quos

mae dabit possum; intelligē
eos. qui vni i aduētū dñi sūt
reperidi. qui vniq; subito mor-
tui vite reddentur. **Et** mors et
inferus dederūt mortuos qui i
ipsis erāt. **Mors** dyaboli sig-
nificat: de quo paulus dicit.
Inuidia dyaboli: mors intri-
uit i orbē terrarū. **Inferus**
omnia mēbra dyaboli. **Vel** p
mortē possum; intelligē sim-
pliciter mortē carnis. **Inferi**
at noīe: loca significant tene-
brarū. **Et** mors itaq; et infe-
rus suos mortuos dabit. hoc
ē dyabolus et omnia mēbra ei:
uel etiā omnia loca inferni quos
cūq; p mortē corporis astrictos
tenet. tūc vite restituet. **Post**
q; autē resurrexerūt: iudicati
ē de singulis p eo qd ē iudicabit.
Scdm opa iporū: hoc ē dabit
vnicuiq; scdm opus suū. **Et**
inferus et mors hoc ē omnia mē-
bra dyaboli cū capite suo. missi
sūt in stagnū ignis: hoc ē in
p̄funda dāpnatiōe inferni.
Recte at per infernū omēs re-
pbi figurant: uel q; ibi habitā-
tes. vna cū inferno in quo ha-
bitat vna sūt domus: uel etiā
p mutantē opa dyaboli. nūq;
saturatur malis. sicut infernus
dicit nūq; sufficit. **Et** qui nō
ē mētus in libro vite scriptus.
hoc ē qui nō ē ante mudi con-
stitutiōe ad vitā p̄destinatus
missus ē in stagnū ignis. **Liber**
quippe vite sicut sup̄ dictū ē.
uis diuinitatis intelligit. id est
dei p̄sencia: in q; qui nō fuit
p̄ord matq; in stagnū ignis mit-

tetur. hoc e' repboru' ho'm
 societati copulabitur. **Q**d em
 dicit qui non e' muetus: nichil
 e' aliud nisi no' e' p'ordmatus.
Flecti at' in hoc libro scripti:
 qui ante mu'di constitucione
 fut' p'rogmti et p'ordmati.
Unde apl'us. Quos p'ficiunt
 et p'destinauit. Et alibi. Si
 cut elegit nos ante mu'di con
 stitucione. **Cap' xvi.**

Et vidi celu' nouu' et terra'
 noua'. In p'destinat'one
 dei omnipotentis: que futura
 fut' iam t'nsieru't. **U**nde hic
 dicit se vider' celu' nouu' et terra'
 noua': atq' addit' p'imu' em
 celu' et p'ima terra' abnt. **Q**d
 qualiter sit uel iuxta littera' uel
 ena' sp'ualit' intelligendu': supe
 rius dictu' e'. Abnt p'imu' ce
 lu' et p'ima terra': hoc e' per
 m'oulat'one' t'mutata' fut': et
 a p'astina signa' recesserunt.
 iuxta illud apli. **P**retelit' fi
 gura' hui' mu'di. **V**eru' qd' sequi
 tur. et ma'e ia' no' e': utru' ad
 littera' id e' ut ma'e cu' flumib'g
 q'stuetur possit' intelligi. an e
 na' solūmo sp'ualit' hoc dicatur.
 dubiu' e'. **T**erra' e' aquaru' con
 uict'one' subsistit: qm' et m'fia
 et ex' et supra se aquas conti
 net. ne naturali ariditate fatig
 rat. qm' nisi aquis temperet'.
 in cinere' redigetur: ideoq' utru'
 maximo illo ardoze ma'e cu' flu
 mib'g sicetur. an et ip'm' uita
 tur in melius. no' facile d'p'ei
 m'. **Q**d et si factu' fuit per
 dei potentia' licet arida sit ter
 ra: satis subsiste' potest. **Q**ua

tuor' siquide' fut' elemeta: ex
 quib'g duo fut' t'mutanda i' me
 lius sicut hic dicitur. et d'ns i'
 ewang'el'io ma'ifestat. **C**elu' et
 terra' t'nsibut: id e' immutabut'.
Utru' aut' mare uel ignis t'nsi
 seat. id e' m' mutetur deus fat:
 licet hic legam'. et ma'e ia' no'
 e'. **E**t alibi. **L**umē lucerne:
 non lucebit in ea. **H**ec e' qua
 lit' fiant: cu' illuc p'ueniemus
 melius s'iem'. **E**t ciuitatem
 sc'am ihrlm' noua' vidi descen
 dente' de celo a deo. **H**ec ciuitas
 sta' etia' e': que idarco ciuitas ap
 pellatur. qm' a multis m'habit
 tur: et in q'tuor' mu'di partes dis
 tendit'. habens habitatoze' deu'.
Hinc paul' dicit. **T**emplu' dei
 sanctu' e': qd' estis uos. **S**ancta
 dicitur: q' condie per b'aptis'mu'
 sanctificatur. **V**ocatur quoq'
 ihrlm'. que visio pacis m'p'etatur:
 q' ad hoc laborat. ut uisione'
 dei in celestib'g p'cipiat. **N**oua
 dicitur: q' a uetustate peccati
 exuitur. **V**et'at' e' p'petuo
 ad uetere' adam p'tinet. **E**t ideo
 du' eccl'ia a p'ito' orig'mali mu'
 datur. a uetustate p'ci ad noui
 tate' uent'. **U**nde apl'us. **E**x
 spoliante' uos uetere' ho'iem:
 induite nouu' qui renouatur
 in ag'm'one' dei. **I**darco aut' e'
 ciuitas her' a deo descende' dicit'.
 q' ab exordio sui ia' cu' capite
 suo descendit. cu' quo et per qd'
 sursu' ascendit. **U**nde ide' d'ns
 dicit. **N**emo ascendit in celu'
 z'. **A**li'. **I**n hoc de celo desc'e
 de' dicitur: q' celestis e' gra'. qd'
 deus ea' fecit eccl'esia'. iuxta illud.

Ego dñs faciens te. Quidquid
ei habet in fide. spe. et caritate: cete-
risq; virtutib; et baptismo: desup
datu e illi. Unde iacobus. Omne
datu optimu et omne donu pfrim:
desursu e descendes a pre lumnu.
Parata id e fide ceterisq; virtutib;
ornata: ut meretur fieri sponsa.
Sicut sponsa ornata viro suo.
Duo dicit sponsa et viru in quo
subintelligitur vxor: q; consuetudo
e sctę scripturę ut sponsos appellet
viros. et sponas vxores. Unde
e. Egrediatu sponsus de cubili
suo: et sponsa de thalamo suo.
Et sessora ad moysen. Sponso
sanguinu tu michi es. In eua-
gelio quoq; ab angelo dicitur.
Ioseph aute vir eius. Et in le-
ge. Si mueneit vir puellam
in agro desponsata. et dormiet
cu ea. morte moriatur: q; hui
hauit vxore pprim su. Spon-
sa itaq; nuc e sca ecclia p fide.
spem. et dilcone: sed tuc est vx-
or. qn ad amplexus viri. id e
ad cotemplatione dei omipoten-
tis pueneit. Quotidie quide
in singulis agitur elis: genea-
lit aute in fine coplebitur. cu
omnes in comune audierit. Ve-
nite benedicti patris mei etc. Or-
nata dicit. id e omib; virtuti-
b; copositam: iuxta illud psal-
miste. Astruit regina a dextris
tuis in uestitu deaurato. Et au-
diu voce magna de throno.
Thronus hic intelligit angeli
et hoies sancti: in quib; habitat
dñs. Ideoq; hec uox magna:
uox intelligitur dei omipotentis.
Que idcirco magna dicit: quia

de magnis loquitur dicens. Et
ce tabernaculu dei cu homib;
Magna e ei dei gra: ut hoies
ill; fiant tabernaculu: au; mag-
nitudme non capit mundus.
Tabernaculu dei cu homib;
id e ipi hoies sut tabernaculu
dei. Iohanes in hoc loco typu
tenet sctę ecclie: que audit uoce
dicente. Ecce tabernaculu dei
cu homib;: qn p mtna mspi-
ratione sepam cognoscat ee dei
tabernaculu. Et habitabit cu
illis: id e cu hys qui taberna-
lu dei ee meruerit. Unde ipse
aplis dicit. Ecce ego uobiscu
sum omib; dieb;. Et ipi plūs
eius erūt: iuxta illud. Here-
ditas mea usq;. Et ipse deus cu
eis erit: habitas in eozu fide et
dilcone sicut ipse dicit. In quis
diligit me sermone meu serua-
bit. et pater meus diliget eu.
et ad eu uenem; et mansione
apud eu faciem;. Unde et ide
iohanes i epla sua ait. Qui
manet i dilcone: deus in eo
manet. Et ipozu deus. e om-
potens deus: cu quib; habitae
dignatur. Unde psalmista.
Dñs pars hereditatis mee. Et
ipse in lege loquitur dicens. filius
aute leui no dabitis possessione.
Ego et hereditas eozu illozu.
Quando ei homo peccando rece-
dit a deo: no e dei plūs. nec de-
u possidet. Qu aute penitendo
reuertit ad deū plūs dei e: q;
possidet deū et possidetur a deo.
Et absterget deus omne lacrima
ab oculis eozu. Hec uerba no
ad pntē uitā luctu et lacrimis

plena p̄nēt. sed ad futurū:
 q̄n̄ oīs luctus aufertur a fidelibz.
 et p̄petuū gaudiū possidebitur.
 iuxta illud. **B**eat̄ qui lugent:
 q̄m̄ ip̄i consolabūtur. **I**ntuen
 dū autē quid sit qd' omnē lacri
 mā ab oculis scōrū dicit aufen
 dā: cū sufficere potuisset si dicit.
 absterget lacrimā ab oculis eorū.
Sed sciendū qd' diuerse sūt qua
 litates lacrimarū: quibz in hac
 vita affliguntur elci. Aliq̄n salu
 cet p̄pter timorē tormētōrū: ne
 videlicet melito iniquitatis sue
 p̄p̄ns tradant' vltimibz. Aliq̄n
 vob' p̄pter amorē et consōrū
 sup̄norū auuū. **P**ostq̄ em̄ ue
 mā p̄ccōrū consequuntur. iterū
 capiūt flere: non iā qd' timēt
 dāpnā. sed qd' differūt a regno.
 Aliq̄n quoq̄ deplorāt aliorū p̄ccā:
 sicut samuel flebat saul. eo qd'
 p̄p̄tūisset dnm̄ qd' constituit
 eū regē sup̄ isrl'. **E**t sicut pau
 lū flebat corinthios: q̄ post for
 mationē et ydolatriā nō agerūt
 p̄cēntiā. **O**mnē eī lacrimā
 ab oculis elcōrū dñs absterget:
 qd' neq̄ timorē artabūt' penarū.
 neq̄ iā differūt a regno. qd'
 p̄ccālit' possidebūt. neq̄ etiā
 aliorū p̄ccā deflebūt: qd' iusto
 dei iudicio dāpnatis reprobis
 nullq̄ demceps p̄ccāe potēit.
Et mors vltimā nō erit. **P**ost
 q̄ eī a mortuis resurrexerimz:
 in elcīs iā vltimā mors nō erit.
 neq̄ corpis neq̄ aīe. **P**rimus
 nāq̄ homo ea lege conditus ē
 ī paradiso. ut nisi p̄ccāisset īmor
 lis mansisset: et cōpleto elcōrū
 numero ab illo paradiso terreno

absq̄z moris m̄tuenti tū sicut
 ad patriā celestē. **H**ic autē est
 cōditus: ut si p̄ccāret. mori
 potuisset. **Q**ue mors qd' eam
 per p̄ccātū m̄tuit. destructa
 ē per dñi mortē: ideoq̄ locū in
 elcīs nō habet. **P**ostq̄ omēs
 ad vitā resurgemus: tales effecti.
 ut demceps neq̄ mori. neq̄ p̄ccā
 re possimz: neq̄ luctz erit in illa
 ecclia. qd' ut superius dictū ē
 multis modis fit in p̄ccā. **N**eq̄
 clamor neq̄ dolor vlt' erit. **C**la
 mor ī hoc loco intelligitur que
 relā p̄ccāe suggestiois. **P**rius eī
 q̄ p̄ccāret hō in magna quiete
 erit. omīaq̄ mēbra sibi subiecta.
 et nullo mō ī aliquo repugnāna
 possidebat: sed postq̄ p̄ccāuit.
 statim clamore p̄ccāe suggestiois
 cont' se exurgētē sensit. mulie
 rē concupuit: factūq̄ est. **I**
 dei iudicio iusto. ut qui noluit eē
 subiectus deo. non possit habē
 mēbra sibi subiecta. **H**unc
 clamorē demceps omnes sustine
 imz: quo laborāe se ostendit pau
 lus dicens. **V**ideo aliā legem
 in mēbris meis. **S**emper
 fit eī hic clamor: qd' semp' caro
 spū resistit. **S**ed cū corruptibile
 hoc inducit inducit incorruptio
 nē et mortē hoc inducit īmōrli
 tatē: cessabit clamor tumultuā
 cont' elcōs. quī eos in hac vita q̄
 estē non simebat. **I**bi eī cessabit
 omīs p̄ccāe suggestio: ibi nulla erit
 carnis delcācio. **S**ed et dolor post
 her nō erit: qd' videlicet caro elcō
 rū vlt' sp̄mas et p̄ccāones p̄ccō
 rū p̄ quibz dolere debeant non
 generabit. **Q**ue prima abierūt:

q̄ in p̄nti seculo her om̄ia sustinet.
Bed n̄ in nouata celū et terrā su
erit: tūc elā in nouabūtur. et
nequaq̄ p̄teitas passiones sus
tinebūt. **E**t dixit q̄ sedebat i
throno. id ē deus ompotens q̄
p̄sudet sue ecclie. **E**cce noua fa
cio om̄ia: ea scilicet que super
us dicta sūt. m̄ que etiā celū
et terrā in nouabūtur. **E**t dixit
michi. **S**cribe. **I**n corde tuo
uel etiā litteris cōmenda: ut ad
noticiā pueniat posterorum.
Bed qd̄ iohāni dicitur: ad om̄ne
eccliam p̄tinet. que in tabulis
cordis carnalibz uerba dei scribere
uidetur. **H**ec uerba que ab mi
cro isaus libri diuinitus tibi sūt
ostensa. fidelissima et uera sūt:
q̄ a deo uero p̄cesserūt. **A**c si di
cet. **E**o in cordis memoria ar
cus deprimatur que loquūtur:
quo de tota fidei summa. de tota
spei fiducia p̄ferūtur. **E**t dixit
michi. **F**actū ē. p̄ eo qd̄ ē fiet:
id ē cōplebūtur om̄ia que super
us sūt dicta. siue de remunerācō
ne iustozū seu de dāpnatione
reprobōzū. **Q**uia ei her om̄ia tē
pore suo p̄ certo cōplebūtur: q̄
iam facta sūt. dei ompotentis
uoce firmatur: in cuius p̄ntia oīa
futura p̄ntialit̄ manēt. **Q**ui
fecit que uentūa sūt. **E**go sum
et alpha. et ω. incū et finis:
nō qd̄ incū habeat in tempe uel
finē. sed q̄ ab illo cūcta sumpse
rūt incū. et in ip̄o resūmet
t̄m nū. **D**e quibz satis sup̄ dic
tū ē. **Q**d autē d̄ns hor iā ter
cio per angelū i hac apocalypsi
ita nomē suū m̄ulcat dicens.

Ego sū alpha. et ω. duo per
hoc factū quedā nobis īnuat.
vnū scilicet per qd̄ intelligamz.
neq̄ ad angelū p̄prie. neq̄ ad
iohāne p̄tinē. que in hac reue
laciōe continētur: aliud uero qd̄
scire possimz. ip̄m ēē deum an
tempa. et hōiem in fine temp̄m
sclozū. **E**go sicutibz dabo fon
tē aque uiue ḡtis. **S**icutibz
id ē esūientibz iusticiā. p̄mittit
fons aque. **D**e quibz d̄ns dicit.
Beat̄ qui esūit et sicut iusti
ciā. **F**ons at̄ aque uiue: in sepa
lis trinitas intelligitur. **P**ater
ēi fons. filius fons: sp̄s sc̄s
fons. **U**nde psalmista dicit.
Apuđ te ē fons uite. **S**icutibz
ergo deū seip̄m dabit in remu
neraciōe: in cuius cōtemplaciōe
erit refectio et̄ ne facietatis. **Q**uo
fonte psalmista faciū desideiis
dicebat. **S**iquit aīa mea ad deū
fontē uiuū. **D**e quo fonte dicit
qui bibet: uitā habebit. **H**abē
do ēi deū: habebit uitā et̄nā
que ē deus. **U**nde ip̄e dicit.
Hec ē uita et̄na et̄ cetera. **G**ra
tis iste fons datur fidelibus: hoc
ē sine ullis p̄cedētibz meitis
hōim. **Q**ui uicē d̄p̄oli tēp̄
tam et̄a m̄centiua carnis sue.
adūitates p̄ozū hōim: posside
bit her que superius dicta sūt
id ē deū ompotentē. carnis in
mōrtitate. et̄ corrupciōne. **E**t
erō illi deus. id ē et̄na facietas
et̄ remunerācō: et̄ ip̄e ēit michi
filius. qui credendo in deū effia
ūtur fideles filij dei. **H**ic quidē
per fidē: illic autē p̄ māifestan
ōne. **U**nde idē iohānes i epla

sua aut. **R**arissimi nūc filij
 dei sumus. et nondū apparuit
 quid eimꝯ. **S**cimus at qꝯ cū
 apparuit: similes ei erimꝯ.
 et videbimꝯ eū sicut ē. **T**im-
 dis at. incredulis. et exentis.
 et hominibꝯ. **T**imidos possu-
 mꝯ intellige: qꝯ uolūtas erat
 ut crederent ī xpm̄ uerū: uide-
 tes diuersa tormētorū geneā
 fidelibꝯ p̄pata: timōe cōtusi
 recedebant a fide xpi. **Q**uidā
 autē etiā post fidē xpi et bap-
 tismū: uel terroibꝯ p̄culsi. uel
 blandimētis illerti. timētes
 penas. recedebāt a fide. **Q**uo-
 rū pars est ī stagno ardenti:
 id ē ī dāpnatioē p̄petua. **S**ūt
 etiā timidi ī pace ecclie: qui
 metu p̄ncipū et scilicet hominū
 bonū opari metuit. **D**e talibꝯ
 dicitur. **I**lluc trepidauerūt
 timōe ubi nō eāt timor. **C**ū
 incredulis. id ē cū paganis. et
 cū exentis. id ē cū incredulis
 iudeis. uel falsis xp̄ians: qui
 sūt exentia a deo id ē ualde
 abhominabiles. **U**nde ē. **U**irū
 sanguinū et dolosū abhorabit
 dñs. **E**t cū hoīcidis. id ē quo-
 cūqꝯ mō hoīem interficiētibꝯ:
 uel odio seipos iugulatibꝯ. **U**n-
 de ē. **Q**ui odit fratrem suū homi-
 cidā ē. **E**t fornicatoibꝯ. id est
 cū ydolis seruētibꝯ seu īmū-
 dicia carnis sectantibꝯ: uel e-
 nā plus creaturū q̄ creatore di-
 ligentibꝯ. et diuicias ulē modū
 amantibꝯ. **U**nde paulꝯ. **E**t
 auāria que ē ydolorū seruitus.
Et ueneficis id ē magis qui
 m̄tancioēs pagēbat. **D**ue

etiā ueneficos. id ē maleficos:
 possumꝯ eos intelligē. q̄ huāna
 p̄tate alijs dñantur. **U**nde ī
 ewāgelio. **R**eges gentiū dñan-
 tur eorū: et qui p̄tate habent
 sup̄ eos ueneficia uocant. id est
 maleficia. **E**t ydolatrias qui si-
 mulachra hominū mortuorū: uel
 etiā ymagines rerū quarūdā
 p̄ deo ueneant. **E**t omibꝯ men-
 daabꝯ. **P**rociatis superius p̄ ordine
 singulorū auctoibꝯ uiciorū: ad
 extremū intulit et omibꝯ mē-
 daabꝯ. **U**bi cū dicit omibꝯ:
 ostendit multa eē geneā mēda-
 torū. **N**ā beatus augustinus
 octo dicit eē geneā mēdatorū:
 sed tamē nullū ē mendaciū qd̄
 p̄ccō careat. **U**nde scriptū est.
Os qd̄ mētur occidit aīam.
Nōnulli ē dicit nō eē p̄ccō:
 si p̄ ueritate aut iusticia p̄ferūt
 mendaciū. sicut legimꝯ factū
 ī egipto de obstetricibꝯ que ad
 pharaonē reuerse. et īre pate-
 ant uiuificaret puulos quos ius-
 se faciant m̄ficia: mēte sūt di-
 ctes. nō sūt hebreæ mulieres
 sicut egiptiæ: sed ip̄e habent
 obstetricandi sciētiā. **U**nde et
 scripturā refert. **J**obrem
 edificauit illis domū. **N**ūquid
 ergo p̄ccō fuit illud mendaciū:
 p̄ quo mercedē acceperūt a deo:
 fuit quidē p̄ccō: sed tamē ope-
 m̄e ē purgatū. **U**nde et deus
 edificauit illis mansiones. id ē
 multitudine filiorū dedit illis:
 q̄ aliorū filios uiuificauerūt. **D**i-
 m̄lit legimꝯ factū et ī rahab
 mētrice. que nūcios iosue abston-
 dit: et inq̄rentibꝯ de eis respodit.

cti

Fateor quide venerūt ad me:
sed cū claudētur porta. et illi pa-
ter exierūt. Quia opus mēcir-
ca eos exhibuit. et a morte eos
liberavit: postea meruit p̄m-
ge ad vni⁹ dei cognitiōe. et
inter israhelitas cōnumēari:
q̄ p̄cām illud mendacij purga-
uit opus pietatis et mē. Deus
ei fuisset. si eos p̄det ad mortē:
q̄ qd̄ eos negauit et mentita ē.
Vnū sane debem⁹ retinē. nullū
mendacij gen⁹ multū remanē:
qd̄ hic lavatū non fuit p̄mte-
ria. aut aliquo pietatis ope.
Om̄ istorū qui sūt superius
cōnumēati: pars eorū est in
stagnō ardenti et sulphurē. id ē
in p̄funda infernī dāpnatiōe:
ubi sūt simul ignis et sulphur.
qd̄ est mors secūda. id ē corpis
et aīe. Prima aī mors fit in
aīa per peccatū. sc̄da autē intel-
ligitur in aīa et corpe. Sequit⁹.
Et venit vnus de septē angelis
habentib⁹ p̄phalas plenas sep-
tem plagis nouissimis. Per
septem angelos sicut superius
dictū ē. uel vniuersalis ecclia
intelligitur. uel oēs p̄dicatores.
p̄pter septiformē sp̄m. quo ecclia
instruitur. et doctores erudiuntur.
Sepe aī dictū ē septenariū nume-
rū vniuersitate ostendē: q̄ om̄e
p̄sens tempus septē diebus uol-
uitur. Vnus ergo ex septem
angelis qui ad iohāne venit:
intelligitur dñs ih̄s xp̄s. qui
ē sc̄dm̄ p̄phetam magm̄ consilij
angelus. id ē nūcius paternē
volūtatis. Vnus ē ex angelis
q̄ caput ē om̄i elcōrū: et per

assūptiōne huānitatis. illis est
cōiunctus in vtroq̄ virgins. Ve-
nit ergo per incarnatiōis mys-
teriū: qui vbiq̄ erat per diuīta-
tis potētiā. Isti angel⁹. hoc ē
p̄dicatores quorū caput ē xp̄s:
habent p̄phalas plenas septem
plagis nouissimis. hoc ē ipsi
sūt pleni diuīa p̄dicatiōe: q̄
quidā auditorū vulneratur ad
salutē. quidā autē ad sui p̄māe.
Bene autē ip̄e plage nouissime
dicuntur: q̄ in nouissima hui⁹
sc̄li hora. id ē ab incarnatiōe
dñi usq̄ ad finē mūdi imittit⁹.
Et locut⁹ ē meū dicens. Veni
ostendā tibi sponsā vxorē agm̄.
Iohānes in hoc loco significat
eccliam: cui loquitur deus per
ocultā inspiratiōe in mente
dicens. Veni passib⁹ fidei. et
passib⁹ amoris: et ostendā tibi
sponsā vxorē agm̄. id ē tibi
ip̄i manifestabo qualis nūc sis
per fidē: et qualis postea futu-
ra es: cū ad dei veniēs cōtem-
platiōe. Duo aī dicit sponsā
et vxorē: q̄ sicut superius que-
nūc ē sponsa per fidē et dilatiōe:
erit tūc vxor. cū ad amplexus
sui puenit viri. Vn⁹ aī ecclie
deus ē. Vnde salomon dicit.
Non ē vir in domo sua. Et
sustulit me in sp̄u in montē mag-
nū et altū. Hic manifeste osten-
ditur. q̄ iohānes nō corporeis
oculis hanc intutus ē visiōe:
sed sp̄u. hoc ē mens oculis qd̄
cōtemplanda celestia mystēria
ē eleuatus. Mons magnus et
altus in quo se dicit eleuatum
xp̄s intelligitur. de q̄ daniel

dicit: q lapis p̄sus de monte
 sine maibz creuit i monte mag
 nu. et repleuit vniuersam
 terra. Ipe quoq de se dicit.
Non potest abscondi ciuitas
 sup monte posita. **M**agnus
 est iste mons: q totu m̄du
 replet. **A**ltus: q ita e homo
 ut sit ead̄ deus verus. **D**e hoc
 monte ysaias dicit. **I**n nouis
 simis diebus erit mons domus
 d̄ni p̄atus in vertice montu. **n**o
 id e xp̄us princeps om̄ el̄oꝝ.
Quobrem q angelz et mons
 xp̄us e. et in iohane ecclia in
 telligit. angelus iohane dicit
 in monte. hoc e xp̄us eccliam
 sua sup semetipm constituit.
Recte ergo xp̄us. et angelus
 et mons dicitur: q nuncius
 ecclie apparens. ad celestem
 patria mutat el̄os: et ipse
 eandē eccliam sup se portando
 ad celestia subleuat. **E**t ostē
 dit michi ciuitate sc̄am iherlm
 descendente de celo a deo: habē
 te claritate dei. **C**iuitas ecclia e:
 deu habens habitatore. **Q**ue
 sc̄a dicitur. q cotidie per bap
 tismū sanctificatur: iherlm. q
 ad hoc laborat. ut ad visione
 patrie celestis pueniat. **D**e ce
 lo descendit: q om̄e qd̄ habet
 bonū. relinq̄ datū e illi per gra
 m. **U**nde iacobus. **O**m̄e
 datū optimū et om̄e donū per
 factū defursū e. descendēs a
 p̄re luminū: uel etiā sicut sup
 dictū e. in capite suo descendit
 de celo. q eā in vtroq̄ virginali
 couit. **U**nde ap̄lus. **D**espon
 sauit sibi xp̄us eccliam: non

habentē maculā aut rugam.
Clariatē dei habet: q a filio
 dei illuatur. qui illuat om̄e
 hoiem venēte in hūc m̄du.
Unde et ip̄e ap̄lis dicit. **E**go
 sum lux m̄di. **U**nde sequit.
Et lumen eiꝝ simile lapidi p̄
 cioso: tamq̄ iaspidi dicitur:
 q dū el̄os suos illustrat. et ne
 viriditatis pabulo nutrit. **L**a
 pis e iaspis. viridis e coloris:
 et ideo m̄conciēt per lapidē
 iaspidē. **v**is̄o intelligit. **s**anctē
 trinitatis: ad quā anime sc̄oꝝ
 p̄tingē desideant. n̄luta eiā
 vueria. queq̄ perquirūt.
Hinc ip̄e dicit. **P**er me si q̄s
 introuerit saluabit. et ingre
 dietur per fidē. et egredietur
 a fide ad sp̄ciē: et pastua in
 uemet eterne sacietatis. **U**nde
 et psalmista dicit. **D**ns pas
 cit me et nichil michi deerit:
 in loco pastue ibi me collocauit.
Per cristallū uero intelligitur
 p̄mū sup̄ne remunerationis:
 que in ip̄a visione dei cōplebit.
Et ei aqua in cristallū vertit:
 dū p̄mū ex aqua et sp̄a rena
 torū ip̄a dei cōtemplatio effiat.
Nam et si bene p̄pendimus q
 significat iaspis. hoc et cristal
 lū: q remunerationis sc̄oꝝ nichil
 aliud est. nisi p̄sens dei uultū.
Et habebat murū magnū et
 altū. **M**urus ecclie e xp̄us:
 de quo ysaias ait. **I**n illa die
 cantabitur canticū istud in ter
 ra uida. **U**erbs fortitudis nr̄e
 syon saluator ponetur in ea
 murus. **I**pe e etiā magnus:
 de quo psalmista. **D**ns i syon

magnus. **A**ltus quoque est: quia a patre
super omnia sublimatus: et deus
quoque etiam per humanitatem est con-
stitutus. **I**pe quoque est murus: hoc
est defensio et protectio ecclesie sue.
Hec etiam murus generaliter ipsa
ecclesia intelligitur: que murus
appellatur propter firmitatem fidei
et constantiam virtutum. **M**agnus
est iste murus: quia ecclesia ex multis
constat fidelibus: et per quatuor
mundi circumdata dilatatur. **A**ltus
quoque est: quia corpus inhabitat ter-
ram: in mente vero possidet celum. **D**e quo
bene subditur. **H**abens portas
duodecim. **P**er duodecim quippe
portas: duodecim intelliguntur
apostoli. **E**t per duodecim apostolos:
omnis ordo doctorum per quorum
ministerium ministerium ecclesiam. **I**psi
etiam nos baptizant: et docentes
per fidem ecclesie portas nos intro-
ducunt. **D**e quibus adhuc submi-
fertur. **E**t in portis angulos
duodecim: id est in apostolis omnes doc-
tores subiecti: sicut sunt presbiteri
et ceteri minoris ordinis ecclesie
propositi: qui et si magna non
valent: tamen minorum que accepe-
runt fidei populo nutu a non desit-
tunt. **D**e quibus in malachia legi-
tur. **L**abia sacerdotum custodiunt
secretum et legem requirunt ex ore
eius: quia angelus domini exoraturus
est. **I**n duodecim ergo portis duo-
decim anguli consistunt: quia docto-
res ecclesie fidei et uestigia apostolorum
sequuntur. **E**t nomina scripta que
sunt nomina duodecim tribuum filiorum
israhel. **F**ilos israhel non debemus
intelligere carnaliter duodecim filios
iacob: quorum fuit reprobata vita.

sicut scriptura manifestat: sed pa-
tres spirituales ex eius prole me des-
cendentes: sicut sunt ysaas ihe-
remias: ceterique prophete. **Q**uo-
rum nomina scripta sunt in portis:
quia memoria illorum in fide conti-
netur apostolorum. **E**t etiam isti an-
nunciant factum: illi prederunt
futurum. **Q**uia ergo eadem
que illi prederunt annunciant:
memoria illorum in suis cordibus
se habere insitam demonstrant.
Hinc etiam in duodecim filijs israhel
possumus intelligere omnes gen-
tes: sicut in duodecim apostolis intel-
ligimus omnem ordinem predicatorum.
In duodecim ergo portis nomina duo-
decim filiorum israhel scripta sunt: quia
in fide et dilectione apostolorum omnes
gentes consistunt. **H**inc paulus
dicit. **E**pistola nostra uos estis scrip-
ta in cordibus nostris. **A**b oriente
porte tres. **P**er orientem populus
intelligitur iudeorum: de quo christus
est exortus: qui est verus sol iusti-
cie illuminans corda credentium.
Ibi etiam fuerunt primum porte tres:
hoc est fides sancte trinitatis: in
illis primum annuntiata est a prophetis:
et ceteris iustis qui per spiritum illu-
minati fide sancte trinitatis cogno-
uerunt. **U**nde ysaas dicit: au-
disse se cherubim clamantia.
Deus. **S**cus. **S**cus. **B**ed quia in tri-
mitate personarum intelligitur
vna maiestas: cum pluraliter pro-
mississent. **D**eus. **S**cus. **S**cus. **v**
mitate substantie attendentes:
adiungit dominus deus sabaoth. **S**i
mihic psalmista promittens.
benedicat nos deus pater. bene-
dicat nos deus filius. benedicat

nos deus spūs sūs: trinitatem
 psonarū cōuertit ad vnitatē
 maiestatis dicens. et metuant
 eū oēs fines terre. Ab aquilo
 ne porte tres. Per aquilonē
 intelligūtur gentiles. in fri
 gore infidelitatis et ignorantie
 positi. sicut fuerūt patres nri.
 In quoz sūt porte tres: quia
 et gentiles per doctrinā aplo
 rū. ceteroz p̄dicatorū edocti.
 fidē scē trinitatis preperūt.
 Et bene quidē primū ab orie
 te porte tres. demde ab aquilo
 ne cōmēorant: q̄ prius iudei
 crediderūt. demde gentiles:
 qui ante erāt in aquilone qui
 ē frigidissim⁹ et durissim⁹ ven
 tus. habentes dyabolū qui di
 cit. **Nonā** sedem meā ad a
 quilonē. Et ab austro porte
 tres. Per austrū claritatem fide
 i intelligim⁹. que in toto orbe
 terrarū lucet: q̄ dū sol ī austro
 id ē in medio centro celi figit.
 tonū mūdū illūiat: significans
 xp̄m. qui luce fidei claritatis
 sue illūiat vniuersā eccliam.
 In austro itaqz porte tres sūt:
 q̄ fides scē ecclie splendore
 scē trinitatis illūiatur. baptiza
 ta in noīe patris et filij et spūs
 sū. Et ab occasu porte tres.
 Per occasū nouissimā mūdi
 etate accipiam⁹. in q̄ per haliā
 et enoch. ceteroz p̄dicatores
 eādē fides scē trinitatis per
 quadruplitū orbem diffundet:
 iudeos atqz gentiles part̄ cōplet
 tens. Duodenarius ē numerus
 portarū. que per quor mundi

partes sub t'nario cōprehendit:
 ad mīsteriū ptinet duodecī aplo
 rū. per quos fides scē trinitatis
 per quadruplitū orbem diffusa
 est. Et murus ciuitatis habes
 fundamēta duodecī. Murus ip̄a
 ē ciuitas. que habet duodecim fū
 damēta: q̄ aploz et pphetarū doc
 trina consistit. Quorū funda
 mētorū fundamētū ē xp̄us: de
 quo paul⁹ dicit. Fundamētū aliud
 nemo p̄t ponē pret̄ id qd̄ positū
 ē: qd̄ ē xp̄us ih̄s. Quādo em̄
 singulariter fundamētū enūciat.
 ip̄e xp̄us intelligitur: sup̄ quē
 om̄s edificatio ecclie constituitur.
 Quādo ei pluralit̄: patriarche.
 apli. ceteriqz doctores. Unde idē
 ap̄lus dicit. **Iam** nō estis hospi
 tes et aduente: sed estis ciues scō
 rū et domestici dei. sup̄ edificati
 sup̄ fundamētū aploz et ppheta
 rū. **Hic** ergo fundamētū apli.
 ceteriqz doctores intelligūtur. in
 vno fundamēto xp̄o fundati:
 ip̄e ē fundamētū fundamētorū.
 sicut ē rex regū et dñs dn̄arū.
 Ad hoc ei ptinet q̄ etiā noīatis
 fundamētis. agm̄ nomē nō siluit:
 sed ait. Et in ip̄is duodecī: no
 mīa duodecī aploz et agm̄. Et
 in ip̄is fundamētis. hoc ē in fi
 de patriarcharū et aploz. noīa
 duodecī aploz: q̄ videlicet ip̄s
 in ecclia regimē suscepit. locū a
 ploz tenet: quozū doctrinā et
 et actus mutatur. Et ut absolu
 aus hoc sit: dicam⁹ fundamēta.
 patriarchas eē et pphetas in qui
 bus noīa duodecī aploz sunt:
 q̄ fidē quā preperūt apli. habue

rūt et illi. Et quē isti crediderūt
in carne uenisse: illi p̄nūciaue
rūt uenturū. Hinc psalmista
dicit. Fundamētā eius in mōtibz
sc̄is. Montes quippe xp̄i sunt
p̄uarche et p̄phete sup quos no
uū testamētū doctores fundant
q̄ eorū fidem imitant. Tamq̄
salicet fundamētū sup fundamē
ta: q̄ et xp̄i montes fundamē
ta eē noscitur. Et qui loqueba
tur meū. habebat mensuram
harūdmeā aureā: ut metiret
ciuitatem. Hic angelus typū
fily dei tenebat: qui om̄ia mē
sura et num̄o dispoit. Na
per harūdme: diuinā debemz
intelligē p̄dicacionē. Quia eī
harūdme scribit: recte per ha
rūdme scriptura sc̄a intelligit.
ab efficitur uidelicet illud qd̄
efficitur. Hac itaqz harūdme
id ē diuino eloquio tangit et
illuāt deus corda fidelū: abiqz
pendit et metitur facta singu
lorū atqz p̄fectus. dū alij tribuit
sermone sapientie. alij geneā
linguarū. etc. Que mensura
harūdme aurea dicitur: p̄pter
clauitatem diuine sapientie. que
i plerisqz locis auro figuratur.
Vnde ē. Accipite sapientia
sicut aurū. Hac itaqz harūdi
ne metitur ciuitatē: id ē om̄i
salē eccliam. Et portas eius:
id ē doctores et p̄positos ecclie.
Et murū ciuitatis: in q̄ nichil
aliud q̄ ip̄a ciuitas intelligitur.
Et ciuitas i quadzo posita ē.
In quadrata signa nō aliud la
tus manus ē. aliud m̄n̄g. sed
cūcta simul quatuor lateā eq̄li

spacio tenditur. Per hec autē
quorū lateā: debemz intelligē
spem. fidē. caritatē et opacionē.
Que equalia sūt: q̄ unusqz
fidelis xp̄i credit. tantū sperat.
tantū amat et opatur. Iterū
Similiter xp̄i sperat. tantū
credit: tantū amat et opatur.
Iterū tantū amat. xp̄i credit.
xp̄i sperat. xp̄i opatur.
Tantū opatur. xp̄i credit: xp̄i
amat. xp̄i sperat. Bene autē
ecclia i quadzo posita eē mēo
ratur: q̄ ē robusta per fidem.
longanimis per spem: ampla
per caritatē. efficacis p̄ opacionē.
Habent etiā singuli fidelū fi
dē. q̄ credit que uidē nō possūt:
deū salicet terrū in p̄soms. et
vnū in maiestate. Habent et
spem: q̄ sperat posse se p̄tingē
ad illud qd̄ necdū uident. Ha
bent quoqz caritatē. id ē dei et
p̄p̄m̄ dilcionē. Quibz uirtuti
bz ut p̄fecta sit uita illorū: ad
iugitur opacio. sine q̄ fides mor
tua ē. Vnde aplūs. Fides sine
opelbz otiosa ē. Hinc etiā per
quatuor lateā ciuitatis. possumz
intelligē quorū uirtutes p̄ncipa
les: prudentiā uidelicet tempe
ranciā. fortitudinē atqz iusticiā.
Que ita debent eē in elās: ut
vna alterā non excedat. Pru
dencia quippe ē. sciencia in appe
tendis bonis. et uitandis malis.
Cui debet cōiūgi. seu coequā
tempancia: q̄ nō ē p̄fecta pru
dencia. nisi studeat hō semetip
sū tempore. et a uoluptatibz
istius seculi retrahē. Qd̄ cum
fecerit debet habē fortitudinē:

ut illud qd' intelligit. ope p'ficia
 at. **D**em de etiā debet posside
 iusticiā: q'tens actus suos ita
 temper. ne nimis iustq. et plus
 q' oporteat sapiens sibi videat.
Et longitudo ei' tanta ē: quāta
 et latitudo. **R**epetit qd' supra
 dictū ē: q' quadrata figura ex
 omī parte equalis ē. **T**anta ē
 itaq' longitudo q'ta et latitudo:
 q' quāta ē fides. tanta ē spes
 tanta caritas. tanta nichilomī
 et opatio. **Q**uātū ē credmī
 tantū amamī: et q'tū amamī
 tantū de spe p'summī. **E**t m
 q'tū per spem ad supna erigi
 mur. tantū per dilectionē arta
 deū et p'ymū extendimur:
 tantūq' ipām fidē. spem et car
 itatē. operib'q' exornatē studem.
Similit' vnusquisq' tantū pru
 dens ē: q'tū temperans. fortis
 et iustus. **T**antū temperans: q'tū
 prudens. fortis et iustus. **T**antū
 fortis: q'tū prudens. temperans
 et iustus. **T**antū iustus: q'tū
 prudens. temperans. fortis fuerit.
Et mensus ē ciuitate de harū
 dme: per stadia vñ. milia. **I**n
 ciuitas ecclia intelligitur: harū
 do doctrina euangelica. **P**or
 ro per stadia vñ. milia: omēs
 exprimitur laborantes ī ecclia.
Per stadiū quippe illud intel
 ligitur: qd' ī stadio agitur: id
 est p' locū labor. et p'mū labo
 rantiū. **H**inc paulus dicit.
Nescitis qd' hñ qui ī stadio cur
 rūt. omēs quidē currūt. sed v
 nus accipit brauiū. **L**aborat
 itaq' electi ī stadio. hoc ē ī la
 bore p'sentis vite: ut brauiū

supne retribucōis possint pa
 pe. **N**ā et per vñ. milia: sū
 ma elcōrū exprimitur. **D**uode
 narius ē numerus idcirco per
 fectus habetur: q' ex denatio
 et binario constat. **D**enarius p
 tinet ad decē p'cepta legis: bi
 narius ad duo dilectōis p'cepta
 m quib'q' tota ley pendet et p'phe
 te. **S**icut idcirco p'fectus habet:
 q' ex partibus septenarij confi
 citur. que sūt tria et quatuor.
Ternarius ē ad fidē scē trinita
 tis refertur. **Q**uaternarius ad
 q'tuor euangelia. **M**illenarius
 quoq' p'fectus numerus osten
 ditur: q' denarij numei q'dratū
 solidū reddit. **D**ecies ē cente
 m: sūt mille. **A**iq' idcirco mil
 lenarius numerus p'fectus ē.
Unde dicitur. **V**erbi qd' mā
 dauit ī mille generacōnes: p
 quas generacōnū vniuersitas ex
 primitur. **Q**uia igitur duode
 narius. siue millenarius nume
 rus ī sacro eloquio p' p'fectio
 ne ponitur: recte ī vñ. milib'q'
 summa p'fectōis illorū expri
 mitur. qui decalogū legis cum
 dilcōne dei et p'ymū implent.
 fidēq' sancte trinitatis custodi
 ut: et hoc scdm auctoritatem
 q'tuor euangeliorū. **H**os meti
 tur deus omnipotens harū dme:
 q' vniūq'q' secundū sui intellectu
 distribuit doctrinā sciencie. **S**apientatē
Omēs tamē quos tangit: ī
 hñs que acceperūt p'fectos oste
 dit. **E**t vnusquisq' qd' acceperit
 ī se. per caritatis studiū possi
 det ī alio: ut ex multis mē
 bus vnū efficiatur corpus. uel

sicut supra dictū ē: alij tributur
sermo scientie: alij genēa lingua
rū ē. Et hū licet nō equaliter
q̄ ut dñs dicit: in domo patris
mei mansiones multe sunt: ta
mē omēs supne remuneratiōis
p̄mū p̄cepturi sunt. Sed cū
mīro consilio auctor et dispen
sator nō hūc illa largiatur que
alij denegat: eorū mensurā ha
vīdīms egredi nō videtur. Quis
quis posse plus q̄ accepit cona
tur: inde plerūq̄ amittit et hoc
qd̄ poterat: q̄ audacter ea que
continge non valet: arripe festi
nat. Nā et membrorū mōdū
tūc mīstēs bene utimur: cū sua
eis officia distincta servamus.
Iuxta ē oculis terminus: uocē
uēō auribq̄ audimq̄. Si quis
autē mutato ordīe officia dese
rit: ad aliena non assurgit.
Longitudo et latitudo et altitudo
eī equalia sūt. Hec ē illa so
liditas quadrate figure: de qua
superius dixit. Et ciuitas in
quodro posita ēat. Longitudo p̄
tinet ad fidem: altitudo ad spem:
latitudo ad caritatē. de q̄ scriptū
ē. Latū mandatū tuū in mīs.
P̄ue etiā longitudo p̄tinet ad
longanimitatē: altitudo ad cō
templatiōē: latitudo sine du
bio caritatē designat: que itan
tū lata ē: ut non solū ad ami
cos: sed etiā usq̄ ad ipsos p̄ue
mat inimicos: iuxta illud.
Diligite inimicos vros: bene
facite hīs qui oderūt vos. Lo
gītudo itaq̄ ciuitatis et latitudo
atq̄ altitudo eī equalia sunt:
q̄ q̄ntū paciēns fuit mens p̄

longanimitatē: tantū lata est
per amorē. Et q̄ntū paciēns
fuit per longanimitatē: q̄ntū
q̄ lata per amorē: tantū est
et alta p̄ cōtemplatiōē. Unus
quisq̄ ad aliorū per cōtemplati
ōē erigitur: in q̄ntū semet
ipm̄ humiliat in tolerando
mala proximorū. Longitudo
itaq̄ ecclie: latitudo et altitudo
equalia sūt: q̄ mōdū longa
nims ē mē aduersa. in q̄ntū
caritate ergo omēs dilatata: in
tantū ē alta per cōtemplatiōē.
Et mensus ē murus eī cen
tū quadraginta m̄ cubitorū.
Hec summa quadratū duode
narij numeri continet. Duo
decies ē duodem: c. q̄dragi
ta quatuor sunt. Centenarius
numerus p̄fectionē significat.
Unde in euangelio dñs. Qui
reliquit domū: fratres: et
usq̄ centuplū accipiet: id ē
p̄fectionē mētis cōsequetur:
ut ea que amittit semel ult̄ rē
petē nolit. Quadragenarius
quoq̄ numerus in scripturā sac̄
multimoda ratione habetur p̄
fectus: siue p̄pter dñm ieiunū
q̄draginta diebus partū: siue
p̄pter decalogū legis: et quatuor
euangelia in quibq̄ p̄fectio de
calogi cōtinetur. Quaternarius
similit̄ consecratus ē p̄pter flu
mina quatuor paradisi: uel quatuor
libros euangelij: seu etiā p̄pter
quatuor mundi p̄tes: uel quatuor
virtutes p̄ncipales. Quia autē
in cubito manus ē: recte p̄ cubi
tū opatio manus exprimitur.
Murū autē: ipa ē ciuitas. Nē

sus est itaq; angelus mirros a
 uuitatis. r. quadraginta m. or
 cubitis: q; omnipotens deus p
 pendit et confideat. qntu sm
 guli elozu per auctoitate m
 m. or ewangeliozu laborat
 m legis decalogo: qntamq;
 pfectione metis consequat
 ut ad societate angelozu per
 uenie possint. **V**nde sequit.
Mensura hois: que e angeli.
Qntu ad litteram ptinet.
 hic ostendit ipm angelu q
 her ostendebat ioham. m fo
 gna hois apparuisse: qntu at
 ad alaoze ptinet intellectu
 mensura hois que e angeli
 intelligitur recte ipe angeli
 qui etiam metitur: q; videli
 cet gloria angelozu et homi
 m celesti beatitudine equalis e
 rit. **V**nde i ewangeliho ipe
 dicit. **N**eq; nubent. neq; nu
 bent: sed erit sicut angeli
 dei m celo. **V**el ideo mensura
 hois que e angeli dicitur: q;
 quot angeli remanserut m
 celo post orasii archangeli.
 tot hoies de terris sut assen
 suri m celos. **E**t eat structura
 id e edificatio muri ei; ex la
 pide iaspide. **I**aspis lapis vi
 ridis e colois: atq; dnm ihm
 xpm significat: q; e refectio
 stozu aialiu. **I**n cotemplatioe
 ei dei omnipotentis eit suma
 elozu pfectio. et eterna facie
 tas. iuxta illud psalmiste: dñs
 pasat me et nichil michi deat.
 m loco pasue ibi me collocauit.
Pue etia per lapide iaspide
 eti expu mltur. quozu fides

nunq; martesut: sed i viridita
 te opacois constat. **E**x lapi
 de ergo iaspide structura au
 tatis efficitur: q; prius m et
 clia fundametu xpi constitui
 tur. **S**ui etia omes fideles sup
 ponuntur: iuxta illud apli.
Ad que accedentes lapide viu:
 et ipi tamq; lapides viu sup
 edificam domos spuales. **N**a
 sicut i muri edificatioe primo
 ponuntur lapides magni et q;
 drati. qui alios sup se positos
 portant. qui et ipi iteru alios
 portant. sicut omis edificatio
 costruitur usqueq; ad vltimu
 lapide pueiatur. q; ai portetur
 ab omibus. ipe nemne portat:
 ita m fundameto ecclie primo
 positi sut apli. demde mar
 tires. demde confessores. vir
 gines. vidue. ceteri q; sa. qui se
 omes muice portant. passio
 nes sue metis libentissime
 toleantes. iuxta illud apli.
 alter alterius onea portate:
 uel etia exemplo semetipos
 muice fonetes. et ita agitur
 usq; m fine seculi. qn vltimus
 elcus m nouissimo culmine
 hui; edificij ponetur: qui ai
 portetur ab omib; retro se p
 cedentib; ipe tamen no habebit
 que portare possit: q; i ipso
 omis ecclie consumabit edific
 cano. **E**rit uero xpus et fun
 dametu: et consumatio ecclie.
 qui e mcau et fims. **I**pa vero
 auitas auru mudu. simile vi
 tro mudo. **P**er auru clauas
 intelligitur celestis: de q; dñs
 dicit. **A**ccipite sapientia sicut

aurū. In vitro veō: puritas cor
diā intelligitur. Nā ex ceteris
metallis si conficiatur aliqd vas:
quidqd intrinsecus ponitur. ex
trinsecus nō me videtur. In
vitro at: qdqd interius ponitur
totū exteriū pspicitur: atq: ideo
per vitrū puritas designatur
cordis om̄i scōrū. que muicem
i celesti bñitudie om̄ibz maifesta
bitur. Hec eī uerba nō ad pñte
eccliam referri possūt. in qua
singulis singulorū consuetudine
occulte sūt: sed ad futurā qñ
veniete dño qui illūabit abson
dita tenebrarū. singulorū con
suetudine cūctis maifestabūtur.
Quidqd eī cogitatu fuerit ab a
liquo totū videbitur ab alio:
sicut vnusquisq: tūc est cōspica
bilis alteri. sicut nūc eē non pōt
conspicibilis sibi. Vel p aurū
sicut dictū ē intelligit sapien
tia supna: per vitrū veō puri
tas fidei. Nā in vitro sicut dic
tū ē quidquid ponitur interius
totū videtur exteriū. et per hoc
puritas fidei designatur: quā
sancti tenētes corde. maifestat
etiā ore: nec quidqd intus agit
per simulationē. qd nō videat
exteriū p purā oris atq: opēis
confessionē. Fundamēta muri
ciuitatis: om̄i lapide p̄ioso or
nata. Fundamēta ciuitatis id
ē ecclie. sunt p̄arche. p̄phete.
et ceteri p̄dicatores: sup quorū
doctrinā uel exempla constat
ecclie structura. Que fundamē
ta om̄i lapide p̄ioso. id ē om̄i
bus virtutibz fide saluet. spe
citate. hospitalitate. ieiunio.

abstinētia: ceterisq: sūt orna
ta bonorū artū opēibz. Siue
etiā lapides p̄iosos intellige
om̄es imitatores illorū qui i
edificio ciuitatis positi sūt:
ip̄amq: ciuitatē moribz et vita
exornat. De hīs lapidibz dñs
per p̄phetam dicit. Ecce ego
sternā p ordmē lapides tuos:
et fundabo te in saphiris. Un
de sequitur. Fundamētū p̄mū
iaspis. Qui lapis ut superius
dictū ē viridis ē coloris: atq:
ideo nō icōgrue dñm signi
ficat. q̄ ē pabulū et refectio
om̄i elcōrū. Ip̄e ē p̄mū
fundamētū ecclie. q̄ ut ap̄lus
dicit. Fundamētū aliud ne
mo pōt ponē. p̄ter id qd po
sitū ē. qd ē xp̄us ih̄us. Sig
nificat quoq: et elcōs quorū
fides nūq: marcescet: sed se
per in op̄atōnis viroē p̄fue
rat. Secundus saphirus. La
pis saphirus in sua natura ne
quaq: p̄iosus ē: sed i m̄sticio
ualde p̄clarus m̄uēt. q̄ vide
licet detēu colore retinet: at
q: ideo scōs significat. qui ce
lestia m̄te petūt. dicentes cū
ap̄lo. Nā cōuersatio i celis
ē. Tertius calcedonius. Cal
cedonius lapis multo ē v̄lior
q̄ saphirus in natura: sed in
m̄sticis sensibz ualde m̄uēt
et ip̄e p̄iosus. Est eī fortis
sime nature: adeo. ut om̄i scul
penāū argumētis resistat:
atq: ideo significat scōs q̄ in
uictissimi sūt m̄tē aduersa huius
seculi. Quorū vnus dicit.
Quis nos sepabit a caritate

xpi. Et iterum. Certus sum
 quod neque mors neque vita neque
 angeli. et poterunt nos se
 parare a caritate xpi. Et tales
 bene in fundamento ecclesie con
 stantur. quod alijs exempla
 fortitudinis prebent. Unde et
 idem auditoribus suis dicit. I
 mitatores mei estote sicut
 et ego xpi. Habet quoque i
 dem lapis similitudinem lucer
 ne pallentis. Et in hoc hui
 usmodi scorum significat. qui
 in propria vita pallidi habentur
 quod despiciuntur. contempnuntur
 et ueluti in maculam reputantur.
 Attamen ipsi obscuro loco lu
 cent. alijsque lumine scientie
 atque ardoris demonstrant. Un
 de et ex uno illorum dicitur.
 Ille erat lucerna ardens et
 lucens. ardens uidelicet fide
 et dilectione. lucens uerbo et o
 pe. Quartus smaragdus.
 Smaragdus preciosus lapis est
 in sua natura. sed preciosior
 in elocum figura. Qui lapis
 tante uiriditatis est ut omnem
 uiriditatem herbarum superet.
 et aerem etiam circumfusum ui
 ridem reddat. Reddit etiam
 imagines aspicientium ipsi mo
 les eius fuerit ampla. Huius
 lapidis genera sunt multa. sed
 preciosissimum smaragdum est. la
 pides reperuntur in sathia
 regione deserta. quos tamen
 custodiunt gryphes. aethiopia ter
 ribilia et ferocia. que corpus
 habent leonum. pedes autem
 ostrum. et alas ut aquila. ideoque

per terram currunt ut leones.
 per aera uolant ut aues. Que
 bestie custodiunt ipsam deserti
 regionem. et seruant ipsos lapi
 des. non quod in sua eos conuertat
 utilitate. sed hominibus eos aufer
 runt. Cum quibus arimaspi
 hores unum oculum habentes bellu
 gerunt. ipsosque lapides eis au
 ferunt. Que res pulchrum in se
 continet mysterium. Lapis quippe
 smaragdus qui ut diximus
 nunc est uiriditatis xpi signi
 ficat. qui postquam eternis re
 sectionis suis daturus est fide
 libus. Porro desertum illud in
 quo lapides reperuntur. signifi
 cat corda scorum. qui se a terre
 nis et huius mundi curis longe
 faciunt. ut in secreta cordis sui
 quiete domino seruire possint.
 Unde unus eorum dicit. Ecce
 elongavi fugiens. et mansi in
 solitudine. In quorum cordibus
 inueniuntur lapides smaragdus.
 quod in ipsis habitat xpus. Sed
 assunt gryphes id est maligni
 spiritus. qui xpm mutant tollere
 fidelibus. non quod ipsi eum habeant.
 sed causa inuidie hominibus
 eum auferunt. Sed sunt arimas
 pi unum oculum habentes. id est
 electi oculum mentis possidentes.
 qui bellantur cum gryphibus. hoc
 est cum malignis spiritibus. xpm
 quod sibi capiunt qui est lapis pre
 ciosus. Et ut dominus designauit per
 hunc lapidem. ita electi quorum
 fides nunquam marcescat. Nam
 et ipsi in fundamento ecclesie po
 nuntur. quod et alios et exemplo
 et doctrina erudiunt. et in xpi doc

tria confortant. Quintus sardonyx
domy. Sardonyx compositum
est ex sardo et onice: cuius genera
plurima sunt. sed paucioribus
coloribus. distinguitur in modum
vnguibus: quia in subteriore par-
te habet nigrum colorem. in medi-
o rubicundum. in superiori candidum.
Vel aliter. Prima parte habet
nigram. medio candidam. superius
rubeam: significans sanctos. qui nigri
id est de peccati. contemptibiles et
abhorribiles videntur. sed tamen
renouati per gratiam christi. semper
splendore fidei irradiantur ab eo.
ut si natiuitas ingrueat. etiam per
caritatis officium. proprium sanguinem
non solum per amicitiam. uerum etiam
per ipsam fundere non metuant in-
imicas. quod significat per colorem
rubeum. Hinc in caritatis can-
ticorum dicitur. Nolite me con-
fideare quod fusca sum: quia deco-
lorauit me sol. Unde paulus
apostolus ait. Et si exterior homo
nostri corrumpitur: tamen interior
renouatur de die in diem. De-
tus sardius. Sardius lapis
terre rubre speciem habet: ideoque
significat sanctos. qui ad sublimia ^{placet}
intelligenda et contueda du-
cantur: tamen sua semper studet
recognoscere singulitate. recor-
dantes se esse filios ad eum qui terra
rubra interpretatur. Reducunt
semper ad memoriam qui sunt
et unde uenerunt: id est ex indi-
ce singulis et peccatoris hominis. ne
videlicet ex accepto celestis
gratie dono extollantur. Hinc
ezechiel sepe conuens celestia
mysteria filii hominis uocatur.

Et abraham. Loquar ad
dominum meum: cum sim puluis et
cinis. Et psalmista. Ne
meto domine quia puluis sum: quia
homo sicut fenulum dies eius.
Bene autem iste lapis sexto loco
subrogatur. qui terete rubre
speciem tenet videtur: quia et
primus homo sexto die conditus
inuenitur. cui dictum est. Terra
es. et in terram ibis. Septimus
crisolitus. Crisolitus quasi
aurum fulget: et videtur emit-
tere ex se quasdam ardentis sem-
tillas. Cuius speciem signifi-
catur hinc. qui luce sapientie
resplendet: suasque vir-
tutes atque sententias. cum uerbo
exhortationis uelut semillas
in proximos effundit. quibus
ad amorem dei et proximi alios
accendit. Octauus berillus.
Berillus duos colores habet.
viridem et pallentem: per quem
uita illorum designatur. qui eter-
norum contemplationem bonorum
inherent. et iterum aurum fiat
ne administrationis. qui ad pal-
lorem redeunt dum exteriora per
actiuam uitam fratribus ministrare
studet: et qui paulo ante fue-
runt uirides in dei contemplati-
one: pallescunt iterum in tempa-
lium rerum per humanitatis officium
administrationem. Nonius topazius.
Topazius lapis omnium la-
pidum colores in se habet:
unde et nomen accepit. quia per
grece. latine omne dicitur.
quo nihil carius reges in the-
sauris suis habere possunt: et
nascitur in insula egypti.

que dicitur topazion: signifi-
 cat scōs. omibz virtutibz re-
 fertos. et q̄ multis coloribus.
 sic multis virtutibz lucentes.
Decimus crisopassus. Criso-
 passus aurei coloris ē et viridis:
 q̄ ip̄o noīe māifestat parū
 distans a berillo. **S**ignificat
 autē elcōs sapiēcia resplende-
 tes: et viriditate fidei semper
 ad celestia tendetes. **D**uodeci-
 mus iacincta. Iacincta simi-
 lis ē aque radio solis p̄fusa.
Et in hoc significat electos
 sapiēcia repletos. nō tamē
 huana q̄ sunt filij seculi pru-
 dentiores filijs lucis: sed diu-
 na que significat per radios
 solis aque r̄missos. **D**uodeci-
 mus ametistus. **A**metistus
 tribus coloribz p̄ncipalibus
 respergitur: id ē purpureo
 violacio et roseo. **E**t in hoc
 significant sancti. q̄ celestē
 habitū gerūt in terris: et ad
 p̄mū ad coeuitatē angelozū
 venturi sūt in celis. **U**nde
 dñs dicit. **E**t erūt sicut ange-
 li in celo. **Q**uo designatur
 per purpurā que p̄ncipū ē
 indumentū. **I**n viola autē que
 hūilis ē herba. et tamē odore
 optamū habet: hūilitas illozū
 exprimitur. cū bone optimo
 odore. **I**n rosaceo autem colore
 caritas intelligitur. que mitantū
 in illis viget. ut etiā usq̄ ad
 passionē martiry. nō solū pro
 amicis sed pro ip̄is quoq̄ p̄si-
 liant inimicis. **U**nde dñs di-
 cit. **M**aiore hac dilectionē ne-
 mo habet: q̄ ut aīam suam

quis ponat p̄ amicis suis. **E**t
 vii. porte. vii. margante sūt
 per singulas. **Q**uātū ad litte-
 tā p̄tinet. hoc dicit. q̄ illa ci-
 uitas habet duodecī portas. et
 singule porte erāt ex singulis
 margaritis. id ē vnaqueq̄ por-
 ta erāt ex vna gemma. et ite-
 rū in vnaquaq̄ porta erant
 vii. margante. que sūt centū
 q̄dragmita m̄. **U**na porta
 uel margaita singularit̄ dñs in-
 telligitur ih̄s xp̄s: qui sicut
 dicitur fundamētū fundamētozū.
 sic etiā potest dici margaita mar-
 gaitarū. **I**stud ē margaitū: q̄
 negociator venditis om̄ibus e-
 mit. **I**n duodecī autē portis in-
 telligitur s̄i apli et cet̄i p̄dica-
 tores: qui nobis ianuā aperi-
 ūt. **U**nde psalmista. **A**perite
 michi portas iusticie. **S**tatimq̄
 vna portā annectit. que singu-
 laiter dñm significat: sicut dic-
 tū ē. sine quo nemo venit ad
 pat̄re dicens. **H**ec porta dñi
 iusti mirabūt in eā. **S**uperius
 legim⁹ q̄ mens⁹ ē angelus mu-
 tos ciuitatis: centū quadragi-
 ta quorū cubitozū. **E**ius nume-
 rus etiā hic replicatur. cū. vii.
 margante p̄ singulas duodecim
 portas describūtur: q̄ duode-
 narius numerus duodecies duc-
 tus. centesimū ac q̄dragiesimū
 q̄rtū numerū cōsummat. in
 quo om̄is multitudo scōzū con-
 cludit. **E**t platea ciuitatis
 aurū mūdū: tamq̄ vitrū plu-
 cidū. **S**uperius dictū ē q̄ ip̄a
 ciuitas fuit ex auro mūdo. tā
 q̄ vitrū plucidū: et hic platea

ciuitatis hysdem metallis fertur.
Per muros quippe ciuitatis:
robustiores et eminentiores scilicet
intelliguntur. **P**er plateam
vero que a latitudine ita vocatur.
quod grece platon. latine latum di-
citur: simplices intelliguntur
ipsi que subiecti in latitudine ca-
ritatis morantes. **D**icitur autem
platea ciuitatis ex auro mundo
sicut et muri fuisse feruntur:
quod licet sit ibi distancia merito-
rum. quod sicut in hac vita muetur
alium alio sanctior. sic in
illa beatitudine alium muetur
alio eminentior: tamen unusquisque
quod non habebit in se. posside-
bit in altero per caritatis amorem.
Hinc per beatum iob dicitur.
Pariuis et magnus ibi sunt.
Et apostolus. **S**tella a stella dif-
fert in claritate: sic et resur-
rectio mortuorum. **N**am per
aurum claritas designatur super-
ne retributionis: per vitru-
vos puritas cordis illorum ex-
primitur. que tunc singulis
mutue manifestabitur. **H**ysde-
itaque metallis adornatur pla-
tea quibus et muri: quod licet non
tantam habeat gloriam subiecti.
quanta plati et doctores ecclesie
tamen ut dictum est. quod in se quisque
non habebit. possidebit in altero
per caritatis ardorem: quoniam sicut
apostolus dicit. erit illis deus omnia
in omnibus. **U**nde sequitur.
Et templum non vidi in ea.
Dominus enim deus omnipotens tem-
plum illius est et agnus. **P**reses
ecclesia templum dei est: iuxta quod

apostolus dicit. **T**emplum enim dei
secundum est: quod estis vos. **T**amen
habet etiam ipsa templum corpora-
le. id est locum orationis: quo con-
ueniunt fideles ad audienda
diuina eloquia et celebranda
christi sacramenta. **I**lla autem celestis
ciuitas iherusalem. iam non habebit
templum visibile: quod dominus
deus omnipotens pater et agnus
id est filius dei. templum eius est.
Hinc paulus dicit. **N**on enim
in manufactis habitaculis
ihesus introit. **E**t alibi. **X**pistus
assistens pontifex futurorum
bonorum. pampulus et perfectus
in tabernaculum non manu-
factum. id est non huius creaturis.
introuit semel in sancta. **E**t
hoc templum. id est tota trinitate
nunc ecclesia possidet per fide-
m. tunc vero possidebit per man-
ifestam spem. quoniam erit deus omnia
in omnibus et in illo. **E**rit etiam tunc
templum ecclesie. pater cum filio
et spiritu sancto: quod in habitabit ille
ecclesiam regendo. et ista in
habitabit illum in eo quiescen-
do. **I**n quo scilicet mansionem.
id est in diuinitatis perfectione tri-
bus qualitatibus vigebit: quod ibi
habebit esse felicitatem. et nosse
secundam trinitatem perfecte. et ea
quam nouerit diliget caste.
In hys autem tribus beatitudi-
num qualitatibus: omnis summa be-
atitudinis consistit. **E**t ciuitas
non eget sole neque luna: ut luce-
ant in ea. **H**ec iherusalem que in
patri agitur. in die fruetur lu-
mine solis. nocte uero lumine

lune: illa autē celestis ihe
 rusalē nichil horū indige
 bit. q̄ uerū habebit lumē
 q̄ non solū corpa sed etiā
 mētēs singulorū illūabit.
 Unde sequit̄. **Nā** dāitas
 dei illūabit eā. **Ipe** ē deus
 qui nūc illūat mentes fide
 lū per fidē. **Ipe** iam tunc
 multo magis illūabit. cū
 eū uide meruerit facie ad
 faciem. **Hinc** **Ipe** dicit.
Beati mūdo corde: qm̄ ipi
 deū uidebūt. **Et** lucerna
 eius ē agnus. **Lucerna** ad
 ignē p̄tinet. **Nā** p̄sens ecclia
 eget lucerna. hoc est igne
 corpali illūari: illa autē nō
 iam indigebit hac s̄cū lu
 cerna. q̄ lumē eius ē agnus.
 id ē uisio xpi cū p̄re et sp̄u
 sc̄o. **De** ipso em̄ filio in libro
 sapientie dicitur. **Candor**
 ei est lucis eterne. **Que** lux
 utiq; in p̄nti uidei nequit.
Unde dñs ad moysen dicit.
Nō ei uidebit me hō et ui
 uet. **Et** ambulabūt gentes
 per lumē eius. **Lumē** ecclie
 xpius ē. **Unde** per ysaiam
 dicit̄. **Surgite** illūare iherlm:
 q̄ uenit lumē tuū. **Hec** at
 uerba non ad futuri tempis
 remuneratōnē: sed ad p̄ntis
 labore referenda eē. satis ē
 licet. **Reg** ei s̄a tūc sancti
 in ambulatō laborabūt: sed
 post labore beate uiuētēs
 quiescent. **Nūc** itaq; abulat
 per lumē ei. hoc ē per xpi
 fidē ceterisq; uirtutes: ut
 postea puenētēs ad patriā

celestem. quiescat in ipso lu
 mē. hoc ē in ipsius dei con
 templatiōe. **Et** reges terre
 afferent gloriā suā et hono
 rem in illā. **Reges** terre i
 telligūtur omēs iusti. q̄ bene
 se cum subiectis regē satagūt:
 de quibus dictū ē. **Cor** regis
 in manu dei: quocūq; uolu
 erit uertet illud. **Isti** itaq;
 reges. hoc ē omēs iusti suā
 gloriā et honore qd̄ idipm̄
 est referēt ad illā celestem
 iherlm: q̄ omnē suā remu
 neratōne et p̄p̄ritate. atq;
 omē suū gaudiū et exultaci
 onē ibi recipient: et quo
 amplius in p̄nti uita affli
 gunt̄ et despiciunt̄. eo am
 plius ibi exultabūt. **Quo**
 cont̄ reprobi qui in p̄nti suā
 gloriā et honore possident:
 et in p̄p̄ris hui; seculi se
 extendūt. ibi uacui remane
 bunt. **Unde** dñs dicit. **De**
 uobis diuitib; qui h̄c habe
 tis consolatiōne uitam. **Quia**
 ei sancti in p̄nti uita gloriā
 hui; seculi que reproborū est
 non amat. idcirco suā ad
 eternā felicitatē gloriā dese
 rūt: quando ibi exultati remu
 neabūtur. cū et vni illorū
 dicit dñs. **Tu** esto supra
 decem ciuitates. **Alteri** autē
 tu esto super quinq; sicut in
 ewangelio ip̄e manifestat.
Alter. **Reges** terre intelli
 gūtur apli ceterisq; p̄dicatores:
 qui p̄pter regimē aiarū q̄s
 regunt. uire reges uocant̄.
Isti afferent gloriā et honore

in illa: hoc est omnes quos christus
acquisierunt sua predicacione et doc-
trina. Unde paulus quibusdam
dicit. Gloria nostra uos estis in
die domini nostri ihesu christi. Recte enim
gloria regni et honor uocantur
hinc per quibus idem reges coro-
nantur. Et porte eius non clau-
dentur per diem. Magna securi-
tas erit in iherosolima celesti. ubi
nulle iam erunt insidie in mi-
ni: et idcirco porte eius non clau-
dentur: quia uidebitur dies eius ibi
perpetua. cui uox non succedet.
Unde sequitur. Vox non erit
illuc. Sed uideamus quomodo
in presenti uita clauduntur porte.
que utique predicatores intelliguntur:
per quorum misterium eccle-
siam metropoli. Porte enim ciui-
tatis dum clauduntur: ingredi-
entibus aditum non permittunt.
Ita ergo qui clauduntur porte. dum
sancti predicatores dyabolum re-
pellunt a cordibus fidelium. ipsi
per aditum ingrediendi denegant:
dum fideles instruant. quomodo
temptacionibus resistat. Hinc
petrus dicit. Aduersarius
nostri tamquam leo rugiens ardeat
querens quem deuoret: cui resis-
tite fortes in fide. Ideo autem
ibi dicitur. porte eius non clauden-
tur: quia sublato noctis timore.
perpetua dies electis fulgebit.
Non iam dicet ibi. uigilate
et orate. quia ad noctem aduersitatis
pertinet: sed uacate et uidete
quoniam ego sum deus. quod ad diem
redigitur securitate. Et affe-
rent gloria et honorem gentium

in illa. Haud dubium ipsi qui
superius appelluntur reges ter-
re id est sancti predicatores qui
gloria et honorem gentium
in illa ciuitate afferent:
quoniam aggregata turba fide-
lium ipsos quos predicando ad-
dixerunt ad fide. semper ad pa-
triam celestem introducent.
Magnam enim gloria magnus
per honor gentium in illa ciui-
tate afferetur: quia maxima
ex parte ex ipsis gentibus
decorabitur. Nec intrabit
in eam aliquid fornicatum:
et faciens abhominacionem.
In hanc ciuitatem conquina-
ti. id est uicinis maculati. et fa-
cientes abhominacionem. id est
peccatum simul mittuntur cum bonis:
quia sicut her uita media in-
ter celum et terram consistit. ita u-
triusque partis ciues in se con-
tinetur. In illa autem ubi soli erunt
boni. non intrabit conquina-
tum et faciens abhominacionem.
id est peccatum: quia nulla erit ibi
permissio malorum. sed sola so-
cietas bonorum. Solum enim boni
regnabunt cum christo: cum quo et
in quo in eadem iherosolima celesti
felicitate permabunt. Et meda-
cium subaudis non mittit meam:
id est quilibet iam mendacem uox
am peritans. Omne enim men-
dacium sicut super dictum est. non
taret peccatum. Nisi quod scriptum sunt
in libro uite agniti. id est hinc solum
ingredientes celestem iherosolimam:
qui in dei presentia ad hoc
ante omnia secula sunt predestinati
et predestinati. Liber quippe

vite agm. us intelligitur
 omnipotentis dei. sicut sup
 dictum e: q omnia scit ante
 q fiat. **Cam xxij.**
E ostendit michi flu
 me aque viue: splen
 didu tamq cristallu pcedens
 de sede dei agm. Flumen
 aque viue: intelligit doct
 na uetris et noui testamtu.
 Qd a aqua pdicatione
 scam significet: salomon do
 cet qui dicit. Aqua pfunda
 uerba ex ore viri: et torrens
 redimdas fons sapientie.
 Et dñs dicit in euagelio.
 Qui credit in me sicut dicit
 scriptura: flumina de ventre
 eius fluent aque viue. Sed
 cu vna sit doctna uetris et
 noui testamtu plualit enu
 aatur: q scilicet et vntate
 fidei annuat: et tamen ad
 multos auditores puenit
 et per multozu ora diffundi
 tur. Bene at flume aque
 viue uocatur: q quos irri
 gat uiuificat. et ad via eter
 na mutat. Recte ergo cris
 tallo splendenti copatur ppt
 puitate fidei: que in bapty
 mo pcepitur. Quos em
 uiuificando uiuificat ad aqua
 bapty matis pducat: eos q
 et puritate fidei splendidos
 et robore fortissimos reddit.
 Sedes at dei patris et agm.
 id e filij dei ex q ipa aqua
 pcedit: ecclia e fidelium. qbz
 paulo dicit. Templu dei san
 est qd estis uos: q in illozu

cordibus xpūs sedet cu patre et
 spu sco. Quoru q msepabilis
 est potestas: msepabilis e etia
 sedes. Ab ipa ergo dei sede pce
 dit aqua: q per ipam eccliam
 diffundit pdicatio. In medio
 platee e: id e in medio ipsius
 ecclie. Per solu ipa doctna
 robustos quosq irrigat: sed
 etia simplices. qui per platea
 designatur. Et ex utraq pte
 flumis: lignu vite afferens
 fructus per menses duodeci.
 hoc iuxta littera non pt intel
 ligi. ut videlicet lignu ex utra
 q parte sit flumis: nisi forte
 in medio fuerit collocatu. ut
 ram illius hinc et inde sint
 expansi. Veru spualit hoc
 intelligendu e: qd scilicet lig
 nu ex utraq parte flumis sit.
 Lignu quippe vite opus est
 sapientia dei patris: de q salo
 mon dicit. Lignu vite e hys
 qui apprehenderit ea: et qui
 tenuerit ea beatus. Hinc et
 in libro genesilegimus. qd
 fuit lignu vite in medio pa
 dis: qd scilicet lignu dñi
 ihm xpm significat. qui vita
 eterna prestat se digne come
 dentibz. Lignu itaq ex utra
 q parte flumis e. q uetus
 et nouu testamtu xpm an
 nuat: et qd in ueteli pnu
 ciatur futurū. hoc in nouo
 manifestatur impletū. Per
 menses autē duodeci. in qbz
 ipē opus qui e lignu vite
 suos affert fructus: xij apli
 intelliguntur. Dicit ei ipse
 dese. et de ipis apostolis in

Evangelio Nonne duodecim
sunt hore diei? **Septim** appellas
diem: horas at. **vii** aplos.
Et qd ex horis dies. et ex diebus
menses efficiuntur: qd significa-
tur simpliciter per **vii** horas.
hoc et per duodecim menses. id
est ipse apli duodecim. per quos xpc
fructu suu affert: hoc est mira-
cula. pdicatione. atqz opa celestia.
Hinc in ewangelio legitur:
qd pfecti pdicauerunt vbiqz dno
coopante. **Hinc** et paulus di-
cit. **An** exprimetu quicquid ei
qui in me loquitur xpus? **Si**
gula subauditur ligna reddent
fructu suu. **Qd** mtelligit
per menses hoc mtelligit
et per ligna. q ab ipso sapite
pdeunt. **vii**. videlicet apli. et
in ipis omnes sa: qui fructu
fidei sue atqz opacois redde
assidue no cessant. **Et** folia
ligni ad sanitatem gentiu. **Si**
per ramos stipitis mtelligit
apli. per folia ligni mtelligit
tur aplozu discipuli. q ad san-
tatem gentiu pueniunt: quos suo
exemplo et doctrina instruit.
et ad uera sanitatem metis pdu-
cit. **Si** autem hec ad celestem
iherlm referre uoluimus. flume
aque uiue mtelligamus. **con**
platione scie trinitatis: in q
est sacietas eterne refectiois.
uxta illud psalmista. **Dacia** bor-
du manifestabit gloria tua. **Na**
sup dicere ipso dno legimus.
Ego sienti dabo de fonte aque
uiue gtis. **Hinc** psalmista p-
sum ee fonte ostendes dicit.

filii homin in ptectione alaru
tuaru sperabunt. **In** ebriabun-
tur ab ubertate domus tue
et torrente uoluptatis tue po-
tabis eos. **In** hoc uero fonte
est uita ppetua: qd quisqz ad dei
contemplatione puenire potest.
habet uita. id est deu: ipse
quoqz uiuet metipso. **Qd** in
delicet flume splendido rasi
cristallu dicitur: qd uidelicet
sua contemplatioe pducet ad fir-
mitatem immortaltatis atqz i-
commutabilitatis. **Qd** etiam
flumen bene a sede dei pcedit
dicitur: et in platea ciuitatis
deuari. **Qd** omnis est sedes. hoc
est et platea ciuitatis. id est omnis
ecclia genealit: sed ppter diuer-
soru psonas ita distinguitur.
Quia ei quos possidendo regit.
ubertate sue uisionis saciat:
bene in sede tamqz fons redit
dat: ut unusquisqz habitator
p uiribus inde hauriat. pro
meritis accipiat: q licet eade
uisio simul habeatur ab omni-
bus: tamen pro singuloru me-
ritis unamqz distribuit. **Et**
ex utraqz pte flumis lignu
uite. **Qd** superius designat
per fonte aque uiue. hoc nuc
etiam designat per lignu ex
utraqz pte flumis positum.
id est contemplatio sancte trimi-
tatis. que angelica simul et
huana natura hinc inde saciat:
ipaqz uisionis potio ita est mul-
timoda. ut qdqd cuiqz in desi-
deio tunc uenit. hec eadem
uisio fiat: qn sicut aplus di-
cit. erit deus omnia in omibz.

Bed nec mru cu et ipm ma
 na filijs isrl de celo attributu
 per qd eterna sanetas figura
 tur hoc scdm scriptue sen
 tentia vnaqz sapueit moce
 quo fuisse delatus. **P**er me
 ses quibz ipm lignu fructu
 affert: et mta intelligitur.
Per anos: ut am tu no de
 ficient. **P**er menses uos:
 ut e illud ysae. **E**t est me
 sis ex mense. **P**er diem: ut
 est illud. **R**edior e dies qna
 m atrijs tuis super milia.
Et ordmatione tua ppenat
 dies. **L**ignu ergo uite per
 vn menses fructus reddit:
 q ipa merces beate imozh
 tatis q per fructu designat.
 quaz electi fruuntur: nullum
 terminu habet. sed sine fine
 manet. **S**ingula ligna red
 denaa fructum suu. **I**n hoc
 fructu suu reddet: qm merce
 de suozu operu papient. **E**t
 folia ligni ad sarietate genau.
Folia ligni: laudes intelligu
 tur scroz. de quibz psalmista.
Beati qui habitat in domo tua.
Que laudes ad samtate gen
 au pfigent: cu eozu corda
 petua creatoris laus replens.
 nulla in eis fatigacione. nulla
 lassitudme. nulla tristitia si
 mt m ee. **E**t omne maledictu
 no est in ea amplius. **I**n pn
 ti ecclia maledictu e: scilicet
 gen9 homi qui in capn male
 dictione ppererit. **I**n illa so
 nitate scroz nullu erit male
 dictu: sed omis ecclia elco
 ru benedicetur in suis habita

toibz. cu audierit. **V**enite
 benedi pris mei. **B**ed se
 des dei et agm in illa erit.
Superius vna sede posueat
 de q et diceat se vidisse ema
 nae flume aque viue: nut
 at plualit sedes mtroducit.
 dicens sedes dei in illa erit.
Bed et hoc significat plures
 sedes qd vna. id e omne elco
 ru ecclia: q saluet ppt um
 tate fidei in vna sede. ppter
 diuersitate gentiu in pluribz
 exprimitur. **U**nde et supel
 us xvij. sedes vise ee refe
 ritur. **E**t serui ei seruet elh.
Cu dñs discipulis dicat. ia
 no dica uos seruos sed amicos
 meos: quomo hic scriptua ia
 imozles effectos uocat seruos?
Aut si ia seruitute corrupcionis
 libeati. ad libertate et gloria
 filiozu dei tuc puenient: quo
 mo in illa quiete eterna serui
 re narratur? **B**ed sciendu e.
 nobis: q in eo. p ia nullo cer
 tam e desudabit. sed eterna
 quiete fouebut. libei erunt:
 ac nulla seruitute obnoxij.
Nam et nuc no sut serui timois.
 sed amois. **U**ne ei sut seruitu
 tes: q alit timet seruus ne
 verberet a dno: alit at filij
 ne priuetur hereditate paterna.
 offendes in aliquo pñ pris oti
 los. **I**lle ei seruit timore: iste
 aute amore. **H**ac seruitute
 seruiunt electi hic oripotentideo:
 ptrauetes omi no ne eu i aliquo
 offendat peccato. **I**bi autem
 seruet illi laudado et glorifi
 cando illu. iuxta illud. **B**eati
 qui habitat in domo tua. **E**t

videbunt faciem eius: id est perfectam cognitionem eius habebunt. **Re** quod et pueriliter hoc intelligendum est: ut putemus deum habere faciem que corporeis oculis possit videri: sed quod in facie hominis cognitio est: ideo hic per faciem quam etiam videri dicuntur: nichil aliud quam cognitio sancte trinitatis intelligitur. **Hic scriptum est.** **Pr**imum quod cum apparuerit similes ei ei inquit: quoniam videbimus eum sicut tu es. **Talē** etiam videbunt sancti deum quod nunc angeli vident: de quibus dominus dicit. **Angeli** eorum semper vident faciem patris mei quod in rebus est. **De** hac autem visione quomodo saluetur sit intelligenda: satis super dictum est. **Et** beatus ambrosius dicit aliorum doctorum sequens: plura magis loquitur patrefactes oculos mentis dei naturam esse contemplantia: sicut et caritas videtur. **Si** etiam exterior homo non videt nequit in corde: quanto magis deum conspici nequit: quod utique multo est subtilior anima nostra. **Videbunt** illum itaque mente: id est perfectam eius ut dictum est habebunt cognitionem: ut impleat quod dominus dicit. **Beati** modo corde: quoniam ipsi deum videbunt. **Cetera** ex illius investigatione conuinctio. **Et** nomen eius in frontibus eorum. **Per** frontem sicut superius dominum est: exprimitur fides. **Sed** cum ibi iam non sit fides aut spes: quid sibi vult quod electi nomen dei in frontibus habere prohibentur? **Sed** sciendum quod fides hic per remunerationem fidei posita est: que remunera-

tionem contemplatio omnipotentis est. **Cum** et accipit ecclesia quod per fidei credidit: recte ipsum fidei primum per titulo glorie in suis frontibus gestare videbitur. **Et** non ultimum non est: id est vicissitudo temporis: uel etiam tribulatio angustie: que sepe per noctem figuratur. **Hec** namque super iam dixerat: sed in repetitione uerbi demonstrat quod appetendum sit lumen illud quod totiens loquendo maculat. **Et** non egebit lumine lucerne: neque lumine solis. **Pr**imum humana infirmitas ad exortenda diurna opera: noctis quiete redditur idonea: utitur etiam in nocte lucerna per consolationem: tunc autem quoniam est deus omnia in omnibus: qui est lux uera omnes illuminans: non egebit lumine lucerne uel lumine solis. **Vnde** sequitur. **Et** in dominus deus illuminabit illos. **Si** uero noctem intelligamus ignorantiam: lucerna uero uel solem diurnum ubi per dicationem: neque non erit tunc ignorantie: neque per dicationem doctrine: quod sicut ysaias dicit: non docebit uir primum suum dicens. **Cognosce** dominum: quod omnes scient me a maiore usque ad minorem: sed omnes eterne sapientie inherentes: perfecta scientia fulgebunt. **Et** regnabunt cum capite suo in secula seculorum. **Et** dixit michi: haut dubium quoniam angelus: qui hec illi ostendebat. **Hec** uerba que saluetur ab incio libri dicta uel ostensa tibi sunt: fidelissima

sunt: q̄ quiddā tibi dictū
 ē. uerū implebitur. Et
 uerū sunt: q̄ a deo uerū sūt
 plata. Qd̄ autē dicit iohā
 m. p̄tinet etiā ad vniuersalē
 ecclesiam. qui per internā
 m̄spiratōne ipsa uerborū
 ueritas reuelatur: et ideo
 nullq̄ mutanti debet m̄sipi
 ens fieri. ut aliquo mō dubi
 tet de h̄is que sub tanta
 cōtestatiōe p̄nūciantur: eē ue
 rissima. Et dñs deus sp̄s
 p̄phetarū m̄sūt angelū suū
 ostendē seruis suis: id ē ip̄e
 qui locutus ē p̄phetis. ip̄e
 m̄sūt angelū suū ostendē
 iohā. et in illo om̄i ecclie.
 que oportet fieri cito. Noīe
 sp̄s tota cōmunitas intelligit.
 que ip̄m angelū m̄sūt. qui
 natura quidem angelus fuit:
 sed incarnati ubi solus per
 sonā gessit. Unde et aliq̄n
 ex p̄sona xp̄i loquitur dicens.
 Ego sum primus. ego no
 uissim⁹ et: aliq̄n suā attē
 dens naturā iohā. ne se
 debeat adorare p̄hibet. No
 tandū at̄ q̄ in m̄cio istius
 libri dicit. et significauit
 mittens per anḡ. lū suū
 seruo suo iohā. hic uerū nō
 vni singularit. sed seruis
 pluralit. dicit ostendēda
 que oportet fieri cito. In
 quib⁹ uerbis ostendit utiq̄
 nō vni specialit iohā. m̄.
 sed om̄i se utilitati in iohā
 ne generalit p̄spexisse. q̄
 qd̄ iohā. m̄ dicitur. om̄ibus
 ecclie fidelib⁹ congruit.

Que sunt autē que oportet
 fieri cito. Utq̄ remuneratio
 scōrū. et dāpnatio reprobōrū.
 Unde et sequit. Ecce uemo
 uelocit̄ ad reddendū salicet.
 vniui⁹ iuxta meritū suū.
 Hic et p̄uulūq̄ spaciū hoc
 p̄ns uita uideatur. tamen
 om̄e tempus p̄sentis uite cō
 patū eternitati. ueluti momē
 taneū habetur: atq̄ idcirco
 uelocit̄ se uenie se uenire pro
 testatur. ut cito impleat̄ que
 oportet fieri. Beatus id est
 felix qui custodit uerba p̄phen
 e libri hui⁹. seruās que in eo
 scripta sunt: ut dign⁹ habeat
 remuneratiōe p̄petua. Et ego
 iohānes subaudi⁹. beatus sum
 qui audiui et uidi her. Et post
 q̄ audissem et uidissem: cecidi
 ante pedes angeli ut adorare
 eū qui michi her ostendebat.
 Et dixit michi. Vide ne fere
 ris. Conseruus tuus sum. et
 fr̄m tuorū p̄phetarū. et corū
 qui seruāt uerba libri hui⁹.
 Hoc loco sicut et superius io
 hānes et angelus p̄uas p̄so
 nas sumūt. Ne em̄ quisq̄
 de cōscriptiōne libri hui⁹ du
 bitaret: suā auctoritatē iohā
 nes m̄pōnit dicens. Ego
 iohānes qui audiui et uidi her.
 Ip̄e quoq̄ anḡ. lū resūmit
 suā p̄sonā: p̄hibetq̄ iohā. nē
 ne se adorare debeat dicens. Vi
 de ne fereis: cōseruus tuus sū
 et fr̄m tuorū. Ex quib⁹ uerbis
 satis sup̄ dictū ē q̄ uidelicet
 ip̄e anḡ. lū corp⁹ ethereū
 suscepit: atq̄ ideo pedes habē

dicatur. et quod iam uelit post ad-
uentu filij dei adorari ab hoie.
qui signi se sciebat iam ee hoie.
cu nichil tale legitur in ueteri
testamento. ubi frequet quide
angelos ab homibz adoratos
net phibitos. Sed miru ualde
est. cur iohanes cont. mperdit
tu angeli. sed cu adoraie uolu-
et. Jam ei simili mo se adora-
re. unuqz deu adorandu ee do-
cuet. Ad qd dicendu. q aut
magno uisionu stupor pcul-
sus. obliuis fueat eoru que su-
pra audieat. aut certe pt ee
repeticio priois sentencie. De-
um adora. id e non creature
sed creatori honois reuenciam
offer. Nota ueo q sepe ange-
li ioham futua pdixit. et mul-
ta etia in hoc libro repeuntur
phetaru uerbis filia. Nam
et integer uersus ysarie et za-
charie. aliozqz phetarum ibi
repeunt. Unde e. Videbut
in que triserunt. Et dixit
michi. Ne signaueis uba pphie
cie huius. Quare hic dixit ne
signaueis. id e ne sigillaueis.
ne clausis uba libri huius. cu
in media huius oroms seie dictu
sit ioham. signa q locuta sut
septē tomtra. et noli ea scri-
be. Quia uidelicet malis et co-
teptioibz signada et claudeda
atqz abscondeda sut diuina mis-
teria. Unde e. Nolite som dde
cambz. et ne misceatis margi-
ritas inas ante portos. fide-
libus autē manifestanda sunt
diuina eloquia. Unde dñs di-
cit. Vobis datu e nosse mis-

teriu regni dei. ceteris at in
pabolis. Dicit itaqz ppe in
fideles. signa q locuta sunt
septē tomtra. et noli ea scri-
be. ppe fideles autē scribe q
uides. et ne signaueis uba
pphecie huius. Del certe q
in pncipio huius reuelacoms
dicit ioham. scribe q uides.
id e q uisurus es. in medio ue-
ro signa q loquuta sut septē
tomtra. atqz in fine ne sig-
naueis uba pphiecie huius. ppe
ita intelligi. q spūs sctus p
uidit primo tempore quosda
in ecclia futuros. q cu gaudio
et auditate receptui erant
dñi sermonē. deinde etia quos-
da futuros in quibz habūdat
iniquitas. et refrigerat caritas.
qn potius ubi dei cōtepnūt
q suscipiūt. Extremo ueo
ppmpte iudicio erūt uerū
nō solū gētilēs. sed etia iudei
q cu maxima auditate ubi
dei susceptui sut. pdicantibz
helia et enoch. ceteris q pdica-
toibz. Quia ergo in primo et
ultimo tempe fideles fuerūt
siue futuri sunt. uerbu dei
cu gaudio suscipietes. bene
in incio istius libri dicitur.
scribe que uides et in fine ne
signaueis uba pphiecie huius.
At q in medio multi sut cōtepn-
tores uerbi dei. cōgrue quoqz
et hic in medio dicit. signa
q locuta sut septē tomtra
et noli ea scribe. Tempus ei
ppe e. Hoc ad illud ptnet qd
pmissit. ne signaueis uba pphie-
cie huius. Quo heri rplei debe

ant. **A** tempore saluet resur-
 rectionis xpi usq; ad die iudicij:
 qndo singulis iuxta opa sua
 retribuet. De hoc breuissio
 tempe. idem iohanes i epla
 sua dicit. **F**ilioli nouissima
 hora e. **Q**ui nocet noceat
 adhuc: et qui i sordib9 e sor-
 descat adhuc. **P**ermissiuus
 modus e. no optatiuus neq;
 impatiuus. **D**epe ei deus oi
 potens pmittit hoie m p
 paa pteita tuere ad gnuora.
Unde per psalmista dicit.
Non audiuit plus meus uo-
 cem mea: et isrl no mredit
 michi. vsq; ibit i ad mte
 ciomb9 suis. **I**n q sententia
 aperte ostenditur pcessisse
 culpa mobediencie: per qua
 a deo pmissi sut ire m uolup-
 tanibus suis. **I**mc paulus
 de quibusda dicit. **Q**ui cum
 cognouissent deu. no ut deu
 glorificauerit aut gras egerit:
 ppt qd tradidit illos deus m
 reprobu sensu: ut faciant
 que no conueniat. **D**icit itaq;
Qui nocet sibi ipi subauditur
 id e qui no vult uerba dei au-
 dire: noceat adhuc. id e pma-
 neat impenteb. et peccatis p-
 teitis coniugatur. **E**t qui m sor-
 dib9 uicioru versatur. sordescat
 adhuc. id e ad detelora la-
 batur. **Q**u ei quis tempus pe-
 mtencie accipit et impentens
 pmanet. ipm q peccatu coner-
 tit: ipe remedium gre uertit
 m augmetu culpe. **E**t q no
 vult desere malum ut uiuat:
 auget vnde moratur. **D**e

quib9 paulus dicit. **U**t imple-
 ant peccata sua semper. **E**t
 iustus per fide iustificetur
 adhuc per opacione. **E**t scus
 sificetur adhuc: iuxta illud.
Ibit sa de virtute i virtute.
Electi ei semper sut m pfer-
 tu virtutu: q cotidie mchoant.
 et per mometa temporu vir-
 tuibus virtutes addunt. **E**t
 ce uemo cito. ad iudicandu: sa-
 licet. et merces mea mecu e.
 redde vnicuiq; scdm opa sua.
Hec locutio et electos ad me-
 liora pfice. et reprobos horta-
 tur a malis recede: ne pereat
 sine excusatione. **Q**ue uba ex-
 posicioe no indiget: q ipa se
 explanat. **E**go su alpha et w:
 primus et nouissim9. pncipiu
 et fins. **P**rimus ante que
 nullus: et nouissim9 post que
 null9. **P**rimapiu a quo omnis
 creatua supsit maia: et fins
 q m eo omne redigitur. **A**p-
 tinet ad ubi dignitate: w. ad
 suscepta m fine temporu hua-
 mitate. **I**pe e ergo alpha. id
 e pncipiu maneb cu pte: ipe
 et w. id e fins. nat9 tempalit
 ex matre. **U**nde paul9. spūs
 fins legis ad iusticia omi cre-
 deti. **P**rimapiu quoq; no ad ip-
 su e. refendit qd saluet ipe scdm
 qd henti uoluerit ex tempore
 cepeit: sed ad ordme creaturaru
 ptinet. q ex illo supserit maia.
De alpha iohanes dicit. **I**n
 pncipio eat uerbu: et oia per
 ipm facta sut. **D**e w. ues qui
 est fins elemetoru apud grecos.
 sicut et a pncipiu. ubi caro fac

tum ē et habitauit in nobis.
In hys totius salus xpiane
suma consistit: ut scilicet in vno
eodemq; xpo et pfecta deitas.
et uera credatur humanitas. Be
ati qui lauat stolas suas. id ē
corpa sua. et uita fonte baptis
matis. et lacrimis penitencie
atq; custodia mādatorū dei:
ut sit potestas eorū in ligno uite.
id ē in dno ihu xpo. Que habē
tes utiq; in capite suo: oīa pos
sidebūt. Vnde superius cum
pmississet. et ego scienti dabo
aqua uite q̄tis: illo aduēit.
Qui uicēit. possidebit her. Et
portis. id ē per portas. per a
plōs uidelicet. ceterosq; doctores.
intrent ciuitatē: hoc ē in celestē
te ihelm. Per quorū ē mīstei
ū tunc intramus in eccliam: per
pōrū ora et solucione m̄gredi
emur regnū celozū. De hys
portis psalmista dicit. Aperite
michi portas iusticie. Statim
q; vna p̄ncipale portā ad quā
iste p̄tinēt: manifestat subdedo.
Hec porta d̄m iusti intrabūt
per eam. Hec ē porta xpm̄
significat. qui dicit. Ego sū
ostū dicit d̄s: p̄ me si quis i
troieit saluabitur. Cū ei q̄libet
fidelū p̄ ora p̄dicatorū aditū
itāt regnū celozū: n̄m̄trū
per illū m̄grediūt. q; p̄ ora illo
rū loquūt. Foris canes. id ē
iudei. hētia. ceteriq; increduli:
qui cont̄ ecclia latrāt. Et ue
nifici. id ē malefici siue magi
et ipudici: id ē uicēnde p̄cāntes.
et hōiade diuiso mō hōies m̄ter
ficiētes. et ydolis seruiētes. hoc

ē simulachra quedā p̄ deo co
lētēs: siue etiā plus t̄rēna q̄
deū diligētēs. Et oīs q; amat
medaciū et facit illud. Multa
ē medaciū faciūt. sed tamen
nō amāt medaciū: q; studiū
atq; amorē peccādi nō metūt.
Q̄ medaciū purgat opē in
scdie: sicut d̄m ē superiq; de ob
stetricib; hebreoz. Sed sicut
isti in tali medacio nisi emēda
tiois studiū subsequit p̄dicoē
nō carēt scriptūa dicente. p̄
des omēs q; loquūt medaciū:
sic isti q̄uoz pena p̄lertedi
sūt. q; studio. uolūtate. atq; a
morē fallacis illa q̄ant. In
oēs superiq; dicti erūt foris: hoc
ē ab aditu celestis ihelm̄ repel
lent. cū quiderit. Discedite
a me maledicti. Ego ih̄s mi
si angelū meū testificā uobis h̄
in ecclis. Hoc et sup̄ iā d̄m
fueat. In q̄b; uerbis apte op̄e
dit: cuius figurā iohānes in hac
reuelacōe tenuit. nec solū ad
xpm̄ p̄tinēt iohāne q; ei d̄ca sūt:
sed ad oēs ecclias. q; sup̄iq; sep
tenario numero cōprehēdit:
in q̄b; vna catholica. id ē vni
uersalis exprimit. Ego sū gen̄
et rad̄y dauid. Q̄ nichil aliud
ē: nisi ergo sū ex ip̄a natura da
uid. Beata ē dei gen̄trix de
surpe dauid descedit: atq; idcir
co ip̄e filij dei filij dauid est.
Vnde ip̄e interrogas iudeos.
q̄ uobis uidet̄ de xpo cuius filij
sūt. hoc respōsū ab eis suscepit.
Dauid. Et ille. Quomō ergo
dauid uocat eū d̄m. dicens: d̄m
ut d̄s d̄no meo se dea d̄ext̄is meis.

Sed scdm diuinitate e dñs deus
 dauid: scdm huamitate ues no
 alius: sed idem ipe genj et ra
 dy dauid. id e natua. **Aliter.**
Ego su iady dauid: q ex me
 dauid supsit mañ. **Et** ego su
 genus et iady dauid: q ex
 illo i fine temporu carnis ma
 tela supsi. **Stella** splendida
 et matutina. **Quia** ad lute
 ra ptinet. **Stella** splēdida et
 et matutina appellat luciferu:
 qui du extremas horas noctu
 illustrat. mane citius affutu
 ru declarat. **Ipe** itaq apus
 e stella splēdida: q ipe e lux
 uen illuans omne hoim.
Et bene matutina: q mane
 surrexit. et tenebñs totus mu
 di fugauit: nobisq claitate
 et in die deuicta moztitate
 post resurrectione uli ma
 demonstrauit. uota illud apli.
Rox pressit. dies at appm q
 ut. **Et** spūs id e tota trinitas:
 pat uidelicet filius et spūs scūs.
Et sponsa id e sancta ecclia:
 dicit cuilibet fidei. **Vem** ad dm.
 salicet gressib9 fidei. et passib9
 amois: uota illud. **Accedite** ad
 eu et illuam. **Spūs** id e deus
 dicit hoc per occulta mspiraco
 ne. cordib9 fidelu. **Sponsa**
 at id e sta ecclia: per aperta
 pdicatione auditores suos i
 uitat ad patriā celeste. **Et** q
 audit siue per occulta mspira
 conē. siue p doctoꝝ pdicatio
 ne. dei uoce: dicit alteri cuilibet
 fidei. **Vem** per fide recta: et
 p opaconē fidei cogruā. **Qui**
 ei a deo ia uocaty e: nate e ut et

aliu uocet. ne solus ad remunera
 tionē pgrat. **Na** et q ad balne
 u pgrit ut beaty gregorius dicit.
 soaos habe desideans: alios
 hortat ut seui pgrant. **Et** qui
 sitit iustia. id e dei omnipotentē.
 uemat id e arcedat ad illum: ut
 saietate etna accipiat. **Qui**
 uult accipiat aqua uite gratis:
 id e qui desideat frui dei pōte
 plaoe. m q e refectio etne sa
 aietatis. **studeat** recte uiuē:
 ut postea ad ipm dei iustione
 ualeat uenire. **Sed** cu aplūs
 dicit. neq uolētis neq curētis.
 sed miserentis e dei: quomo
 qui uult accipit aqm uite gñs.
Sed sciendū est. q pus puet
 misericordia ut uelim9. demde eia
 subsequit nra uolūtas p eandē
 gram ut opemur. **De** hoc pau
 lus dicit. **Qui** opatur m uob
 et uelle et pfiē. **Qui** itaq si
 tit. id e q eternas delicias pue
 mēte se gñi dei desideat: passi
 b9 amois ad eas tedat. **Et** qui
 uult. id e q uolens ex nolete ef
 factus e: no suis meitis. sed q
 tuta dei uolūate hauriat aqua
 etne delcācoms. **Testor** ergo
 id e obtestor. et testifor omi
 audietā uerba pphete libri hui9.
Si qb apposueit ad her q i libro
 hoc cotinet. aliquē erroze: ap
 ponet sup illū deus. plagas
 scptas m libro isto. ut post m
 numea tormēta ad etna puei
 at dāpnacōne. **Tempe** quo be
 aty iohānes ista scpsit surrex
 erūt hēta m ecclia. ualētinus
 salicet. hebyon et chermitus.
 quos et m epla sua antypōs

uocat: idcirco haec de ratione
eis obicit. ne per p[ro]p[ri]etate[m] erro
ris aliqd hinc libro p[ro]p[ri]e au
deret: sicut ubi g[ra]t[us] arrius au
ferre m[er]it[us] e[st] ex suo libro. ego et
pat[er] unu[m] sum[us]. Fotinus quoq[ue]
dicit. Ego p[ri]ncipiu[m] tribuo ihu
ex ma[ri]a. Et si quis diminue
rit de uerbis libri p[ro]phetiae huius
uel sensu[m] uel ead[em] u[er]ba con[tra] sua
co[n]suetudine[m] sicut arrius fecit ex
eu[an]gelio ut p[ro]dicitur e[st] auferat
deus p[ar]te[m] eius de libro uite id e[st]
i[n] memoria p[er]sistentie d[omi]ni no[n] scribe
tur. Et de ciuitate sca[nt]a id e[st] de
celesti i[er]usal[em] et soaetate sc[ri]ptu
angeloru[m] et hominu[m]: et de h[is] p[ro]
m[er]itis q[ue] sc[ri]pta su[n]t i[n] libro isto.
Tame[n] hoc sciendu[m] e[st] q[uo]d hoc no[n]
p[ro]p[ri]e eos dicit q[uo]d simpliciter q[uo]d di
cunt senauit: sed de h[is] utiq[ue] q[ue]
cont[ra] co[n]suetudine[m] sua[m] male de deo
loquunt[ur]. Dicit qui testimoniu[m]
p[ro]hibet istoru[m] subaudi[st] u[er]boru[m]:
atq[ue] idcirco ma[n]ifestat q[uo]d uera
su[n]t. q[uo]d d[omi]n[us] ip[s]e xp[istu]s eis testimo
niu[m] p[ro]hibet. Unde sequit[ur]. E
cia[m] id e[st] sic fiat ut co[m]pleantur
o[mn]ia que sup[er]eas dicta su[n]t. Ve
ni[te] cito ad iudiciu[m] et reddet
d[omi]n[us] vnicuiq[ue] sc[on]d[u]m opa sua. A
men: id e[st] ueru[m] e[st] q[uo]d que p[ro]dita
su[n]t p[ro]culdubio co[m]plebunt[ur]. Ve
ni d[omi]ne ihu. Hec om[n]is eccl[esi]a
loquit[ur] i[n] ioh[ann]e: optans ut
ueniat xp[istu]s ad iudiciu[m]. Un
de et cotidie i[n] d[omi]nica or[ati]one pos
tulatur supplicat. Adueniat reg
nu[m] tuu[m]. Et illud ostende no
bis facie[m] tua[m] et salu[er]i erimus.
G[ra]tia d[omi]ni n[ost]ri ihu xp[isti] cu[m] om[n]i
bus uobis. Ame[n]. In hoc loco

ioh[ann]es typu[m] gerit p[ro]dicato
ru[m] qui scientes ho[m]inem no[n] pos
se iustificari per lege[m] sed per
g[ra]tiam: optat ut ead[em] g[ra]t[us]
semp[er] cu[m] eccl[esi]a p[er]maneant.
Nota aute[m] q[uo]d hic liber a g[ra]t[us]
sup[er]sit m[er]itu[m] et i[n] g[ra]t[us] po
nit[ur] t[er]minu[m]: q[uo]d uidelicet et
p[ro]ueniente dei g[ra]t[us] saluamur
et subsequente iustificamur.
Unde et paul[us] hui[us] locutionis
more ep[isto]las suas ordinauit
et i[n] ioh[ann]e: ut a g[ra]t[us] m[er]ito aueret
et i[n] g[ra]t[us] t[er]minu[m] poneret.

*Expliat expositio d[omi]ni ha
ymonis sup[er] apocalyp[s]in
ioh[ann]is ap[osto]li et eu[an]geliste.*

